

Rapport Nr. 0118

Archeologienota

Aarschot, Maalderstraat
Verslag van Resultaten

Titel

Archeologienota Aarschot, Maaldersstraat: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Jeroen Verrijckt & Jasmien Van Bavel

Erkende archeoloog

2015/00053

Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2019-111

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2019D101

Plaats en datum

Beerse, 13 juni 2019

© J. Verrijckt bvba. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier dan ook, zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming.

Inhoud

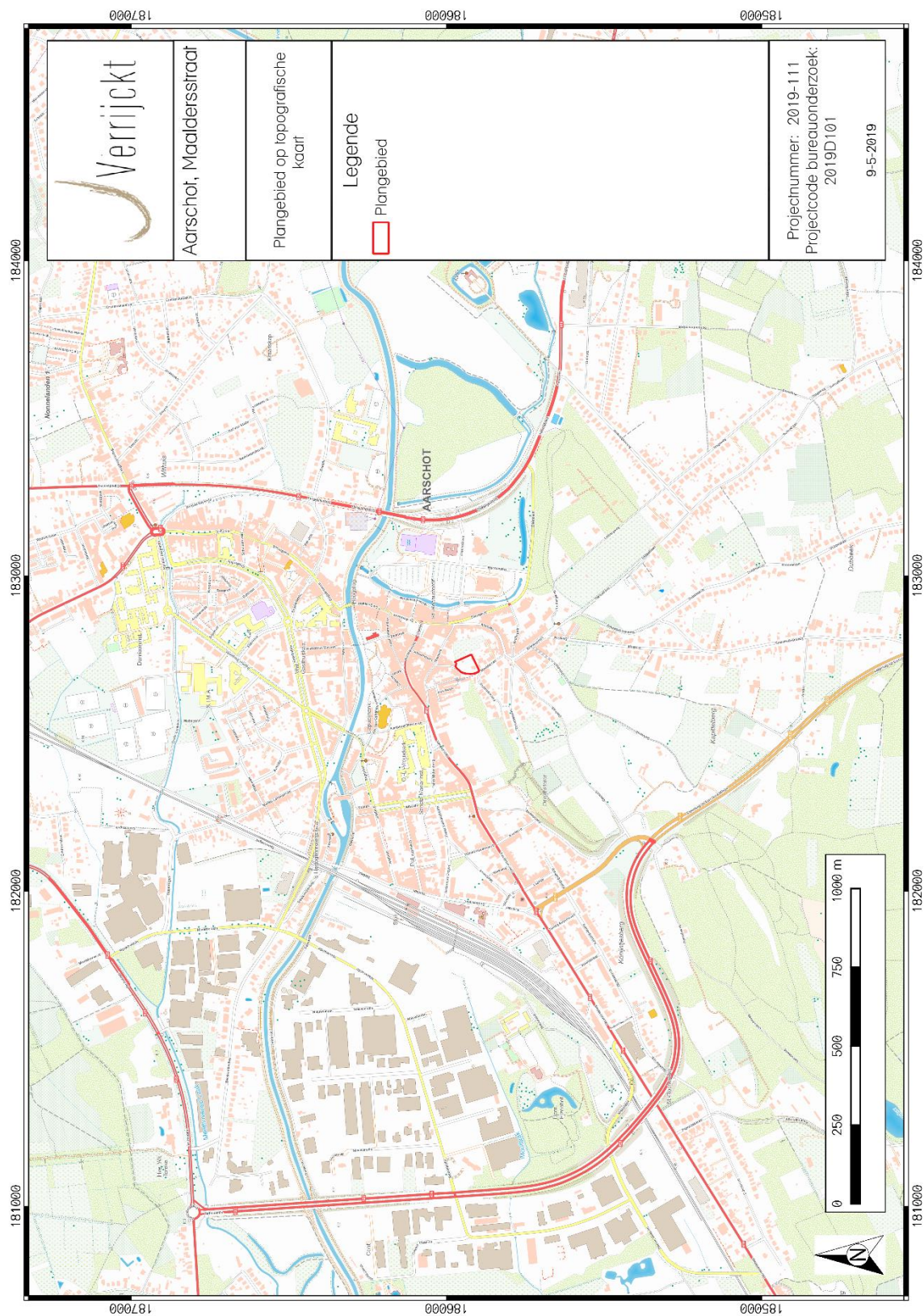
1	Bureauonderzoek.....	1
1.1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1.1	Administratieve gegevens	1
1.1.2	Onderzoeksopdracht	4
1.1.3	Juridisch kader.....	4
1.1.4	Randvoorwaarden	5
1.2	Werkwijze en strategie.....	5
1.3	Aanleiding	6
	Huidige situatie en gekende verstoringen.....	6
	Geplande werken en bodemingrepen	9
1.4	Assessmentrapport.....	19
1.4.1	Topografische situering	19
1.4.2	Landschappelijke en hydrografische situering	19
1.4.3	Geologische situering	23
1.4.4	Bodemkundige situering	24
1.4.5	Historische bronnen	31
1.4.6	Cartografische bronnen	31
1.4.7	Archeologisch bronnen	55
1.5	Besluit	65
1.5.1	Beantwoording onderzoeksvragen	65
1.5.2	Archeologische verwachting	67
1.5.3	Potentieel op kennisvermeerdering.....	70
1.5.4	Afweging noodzaak verder vooronderzoek	70
1.5.5	Samenvatting	74
2	Lijst met figuren	75
3	Lijst met tabellen.....	76
4	Plannenlijst	76
5	Bibliografie	80
6	Bijlagen.....	82

1 Bureauonderzoek

1.1 Beschrijvend gedeelte

1.1.1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2019-111
Projectcode Onroerend Erfgoed		2019D101
locatie	Provincie	Vlaams-Brabant
	Gemeente	Aarschot
	Straat	Maaldersstraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Aarschot
	Afdeling	2
	Sectie	H
	Percelen	374/v2, 374/a3 en 374/b3 (374M4)
Coördinaten	Noordoost	X: 182726,9670 Y: 185974,5816
	Noordwest	X: 162712,4698 Y: 185971,4361
	Zuidoost	X: 182750,8709 Y: 185921,2629
	Zuidwest	X: 182699,4309 Y: 185896,1291
Oppervlakte plangebied		2.965 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 1.940 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart¹

¹ AGIV 2018a

1.1.2 *Onderzoeksopdracht*

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande bouw van een appartementsblok met aanhorigheden aan de Maaldersstraat in Aarschot. Dit bureauonderzoek is de eerste stap in het archeologisch vooronderzoek met het oog op het bekomen van een in akte genomen archeologienota in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeert. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermt of onderzocht dienen te worden, of wordt het plangebied vrijgegeven. Dit advies is bindend van zodra de archeologienota is goedgekeurd door Onroerend Erfgoed.

Om een gedegen advies op te stellen dienen minimaal volgende onderzoeksvragen beantwoord te worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?
- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

1.1.3 *Juridisch kader*

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. In het licht van de bestaande wetgeving heeft de opdrachtgever beslist eventuele belangrijke archeologische waarden te onderzoeken voorafgaande aan de werken. Dit kan door behoud in situ, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of ex situ, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Onderdeel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om in situ behoud te bewerkstelligen en, indien dit niet kan, er aanbevelingen worden geformuleerd voor vervolgonderzoek. Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen vernietigd worden, is een archeologisch onderzoek nodig. Er wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het projectgebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch

potentieel van het projectgebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het projectgebied, zal de bodem onderzocht worden op gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren.

Deze archeologienota dient in akte genomen te worden door het Agentschap Onroerend Erfgoed en nadien bij de aanvraag gevoegd te worden. Van zodra de archeologienota in akte is genomen, is deze bindend.

Binnen het plangebied wordt een appartementsblok met aanhorigheden gerealiseerd. Hierbij bedraagt de totale oppervlakte van het plangebied 2.965 m² en bedraagt de bodemingreep ca. 1.940 m². Het plangebied is gelegen in een vastgestelde archeologische zone, namelijk de historische stadskern van Aarschot.³ De totale oppervlakte van het plangebied bedraagt meer dan 300 m² én de ingreep in de bodem is minstens 100 m² bedraagt. Hierdoor dient, volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, een archeologienota te worden toegevoegd aan de omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen.

1.1.4 Randvoorwaarden

Niet van toepassing.

1.2 Werkwijze en strategie

Hierbij wordt een archeologische verwachting opgesteld voor het plangebied. Deze verwachting wordt tezamen met de geplande bodemingrepen bestudeert. Op basis hiervan wordt beoordeeld of eventuele archeologische waarden verstoord worden én dat er een potentiële kenniswinst te behalen is bij verdere onderzoeken binnen het plangebied. Het uiteindelijke doel is het formuleren van een advies hoe deze mogelijke archeologische waarden beschermt of onderzocht dienen te worden, of wordt het plangebied vrijgegeven.

Informatie over de geplande werken werd aangeleverd door de initiatiefnemer om een zo duidelijk mogelijk zicht te krijgen van de geplande werken en hun impact.

Om een beeld te kunnen creëren van de fysisch-geografische situatie en landschappelijke ligging, is er beroep gedaan op de gekende geografische, geologische en bodemkundige bronnen.

- GRB/kadasterkaart
- Topografische kaart
- Orthofoto
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2017

Vervolgens wordt een historische en archeologische analyse van het plangebied uitgevoerd. Hierbij worden zowel archeologische als historische vakliteratuur en het beschikbare historische en archeologische kaartmateriaal geraadpleegd. Dit historische kaartmateriaal kan een beeld geven van de evolutie van het landgebruik in en in de omgeving van het plangebied. Naast de gangbare historische kaarten is ook Cartesius geraadpleegd.⁴

Volgend archeologisch en historisch kaartmateriaal werd geconsulteerd:

- CAI-kaart
- Deventerkaart
- Figuratieve voorstelling van de stadskern van Aarschot
- Ets van Jean-Baptiste Gramaye
- Figuratieve kaart van Croy
- Villaretkaart
- Wandkaarten van het hertogdom Aarschot
- Ferrariskaart
- Arenberg 1151
- H. van Bastendorff (Primitief Kadaster)
- Vandermaelenkaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Historische topografische kaarten uit 1873, 1939 en 1969 (resultaten van Cartesius ea.)

Het kaartmateriaal in deze archeologienota werd opgesteld met QGIS, dit is een vrij en open source geografisch informatiesysteem.

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

1.3 Aanleiding

Huidige situatie en gekende verstoringen

Het plangebied is momenteel in gebruik als deels bebouwd gebied, respectievelijk 45 m², 54 m² en 165 m². Ook verharding (ca. 331 m²) is op het terrein aanwezig. Onbekend is de diepteverstoring van de constructies, maar er kan een funderingsdiepte van ca. 80 cm -mv (vorstvrije diepte) worden

⁴ CARTESIUS 2018

aangenomen. Onbekend is of er kelders aanwezig zijn in het plangebied. De aanwezige gebouwen en verharding zullen worden gesloopt. Daarnaast is het plangebied in gebruik als grasland en als bebost terrein. Figuur 3 geeft de verstoringskaart weer. Figuren 4 en 5 geven de buitenkant van het plangebied weer. Het plangebied kent een stenen ommuring waarop bomen staan. Het plangebied ligt op een zeer steile helling.

Figuur 3: Plangebied met weergave van huidige bodemverstoringen op orthofoto uit 2017⁵

⁵ AGIV 2018e

Figuur 4: Foto's buitenkant plangebied waarbij de rechterfoto de inrit representeert van het plangebied (© J. Verrijckt bvba)⁶

Figuur 5: Inrit plangebied (© Google Maps)⁷

Geplande werken en bodemingrepen

De opdrachtgever plant op het terrein een appartementsblok met aanhorigheden (Fig. 6). Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Het appartementsblok zal een grootte hebben van ca. 942,3 m². Dit blok zal bestaan uit verschillende verdiepingen, waaronder ook een ondergrondse parkeergarage voor fietsen en auto's wordt voorzien. Deze ondergrondse parkeergarage zal bestaan uit twee niveau's. De maximale diepte is ca. 930 cm. De toegang voor de fietsers en voetgangers situeert zich aan de noordkant. Hier zal de

⁶ Foto's genomen door J. Verrijckt bvba op 10/05/2019

⁷ <https://www.google.com/maps/@50.9823664,4.8343981,3a,75y,50.33h,78.68t/data=!3m6!1e1!3m4!1sT4ulkQMTYI1K1uhHkcANlg!2e0!7i13312!8i6656>

plaatselijke keermuur worden weggenomen. De ingang zal hierbij ca. 2 m breed zijn. De toegang voor de auto's situeert zich aan de oostkant. Deze inrit zal ca. 4 m breed zijn. Aan deze kant is geen keermuur meer aanwezig. Op deze plaats is er reeds een inrit aanwezig. Doordat het appartementsblok zich situeert op een steile helling zullen er ook nog ondergrondse appartementen en bergingen worden voorzien. (Fig. 7 t/m 14)

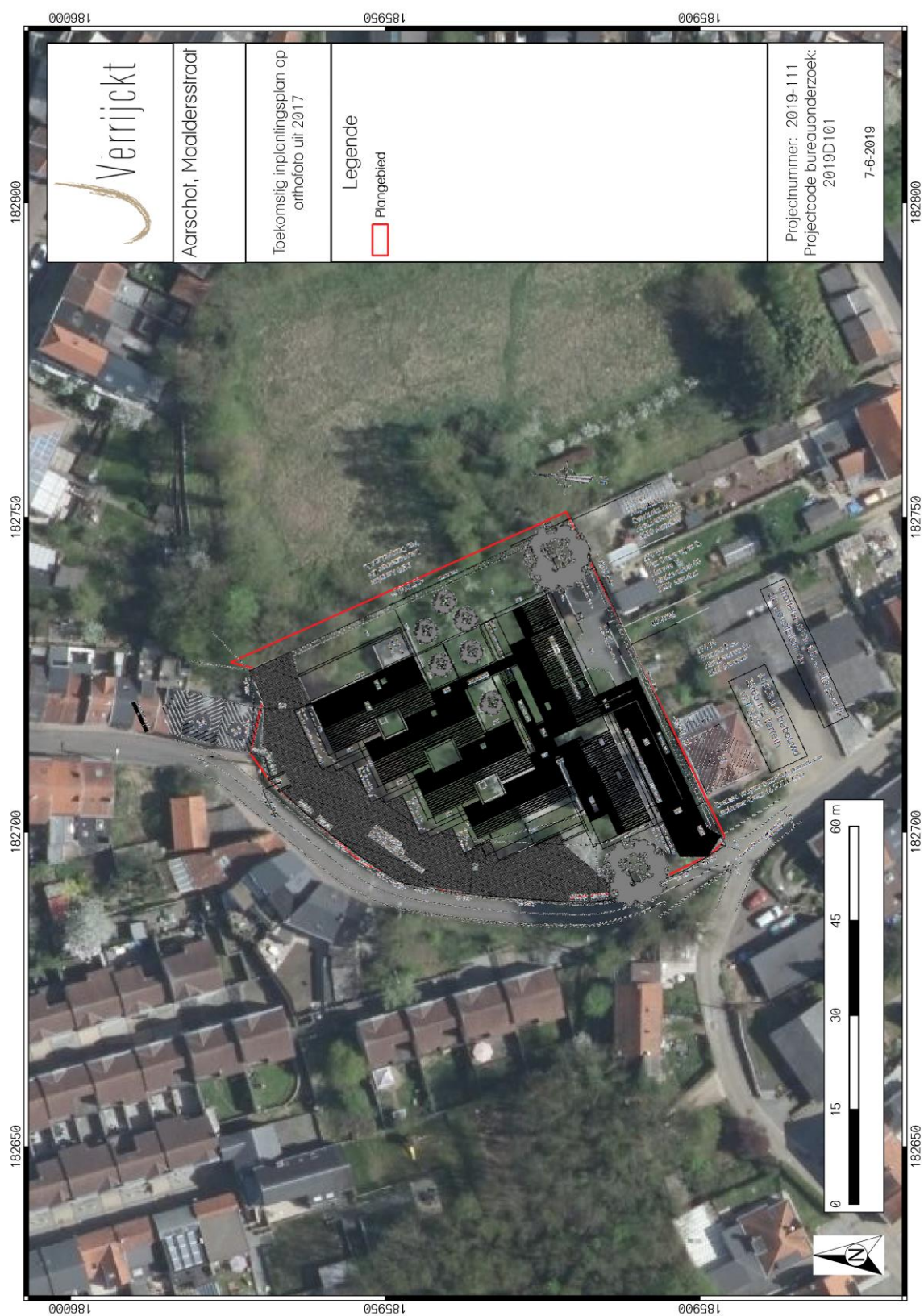
De oppervlakte van de verhardingen van paden en in ritten komt neer om ca. 233,5 m². De diepte van deze aanhorigheden is onbekend, maar er kan een minimale diepte van ca. 50 cm worden aangehouden. (Fig. 6)

Daarnaast zullen er ook ondergrondse nutsvoorzieningen worden aangelegd. Dit op een maximale diepte van 3 m -mv. De ondergrondse riolering zal zich onder en naast het gebouw situeren. Verschillende putten, zoals een voorfilter, regenwaterput (10.000 liter), een infiltratieput (50 m²), een septische put (10.000 liter) en toezichtspullen zullen hierbij worden voorzien. Deze putten zullen worden aangesloten aan de bestaande openbare riolering. (Fig. 8)

Op het terrein zal ook groenzone worden voorzien. De beplanting op de talud wordt maximaal behouden. Waar dit niet mogelijk is, zoals ter hoogte van de fiets- en voetgangersingang, worden deze heraangeplant. Ook enkele bomen zullen behouden blijven (grijze bomen op figuur 6). Tot slot zal de bestaande keermuur in beton en in kassei ook behouden blijven.

In totaal zullen de bodemingrepen een oppervlakte aannemen van ca. 1.940 m². (Fig. 15)

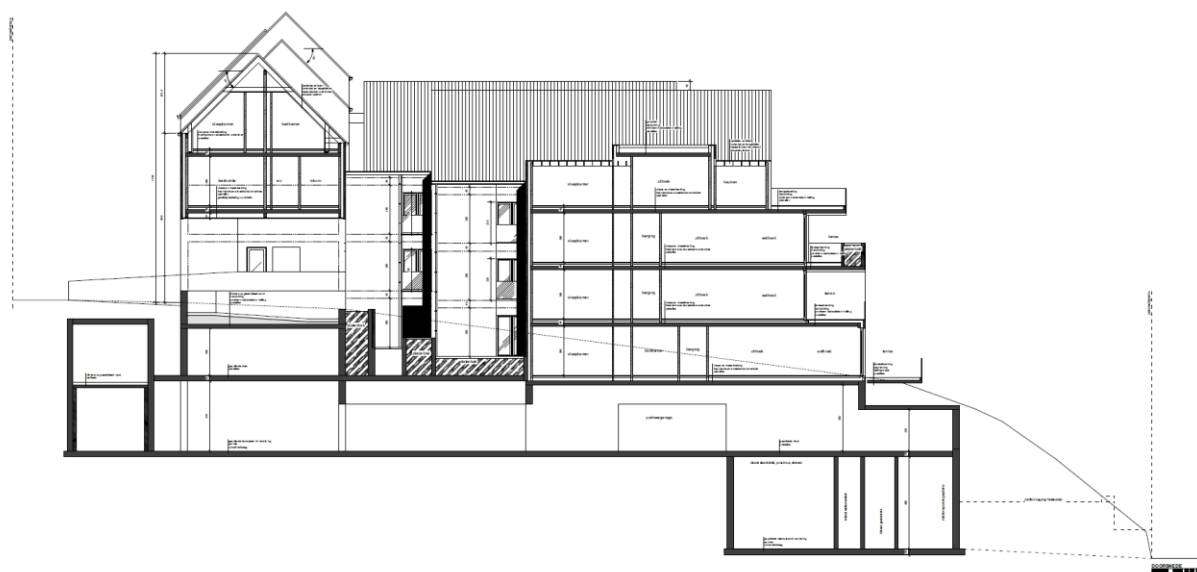
Gedetailleerde plannen zijn terug te vinden in de bijlage.

Figuur 6: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting⁸ op orthofoto uit 2017⁹

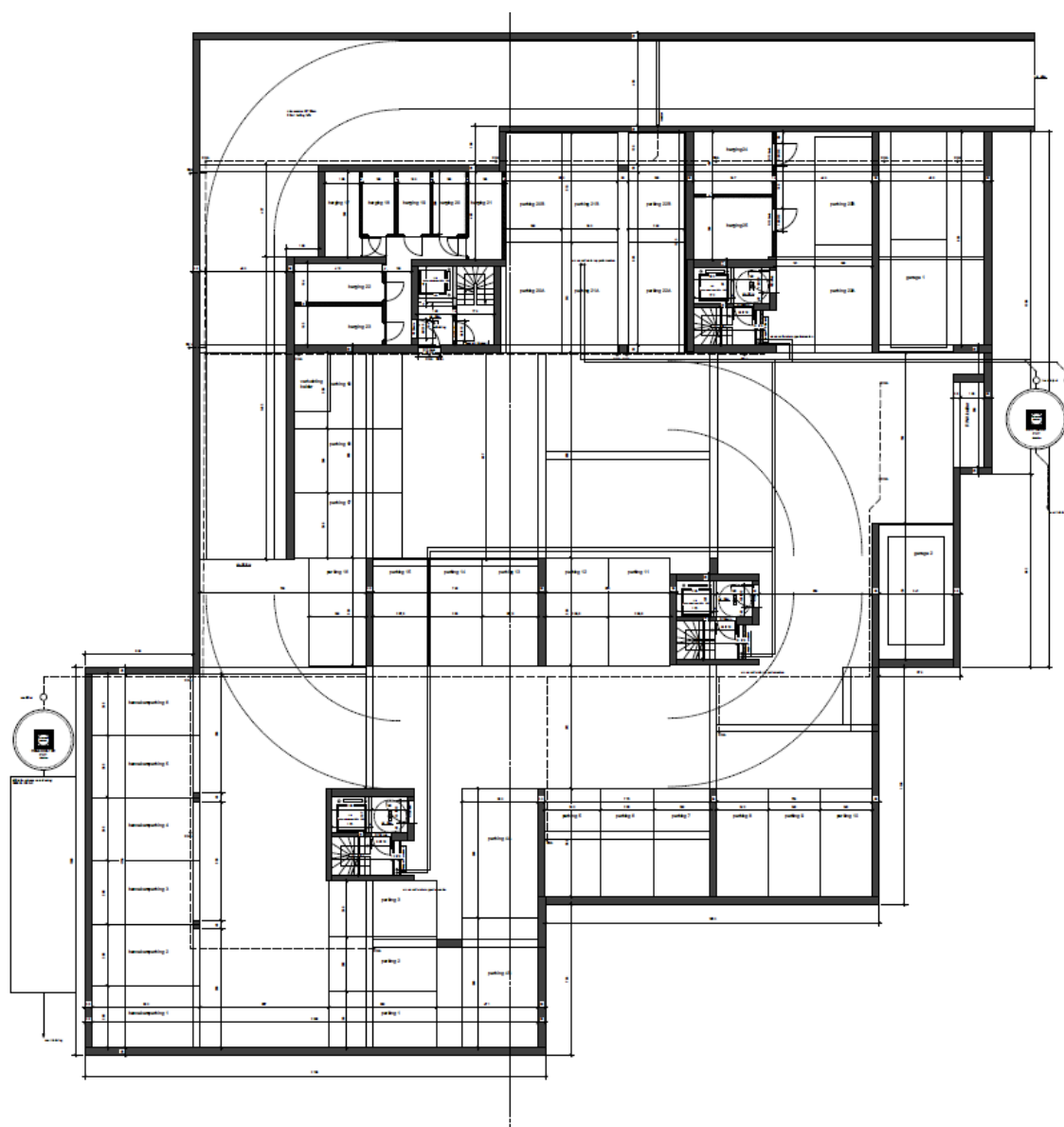
⁸ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

⁹ AGIV 2018e

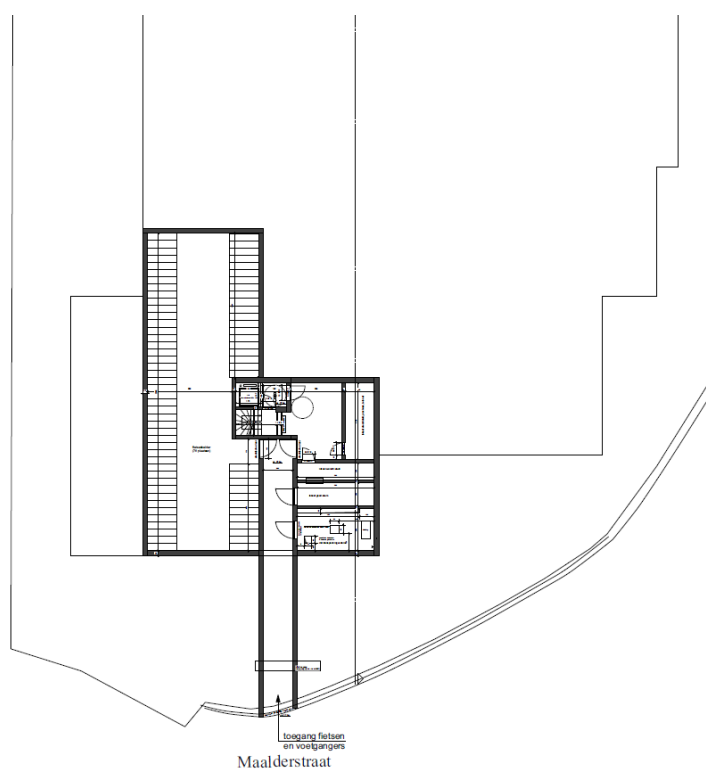
Figuur 7: Doorsnede appartementsblok¹⁰

¹⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

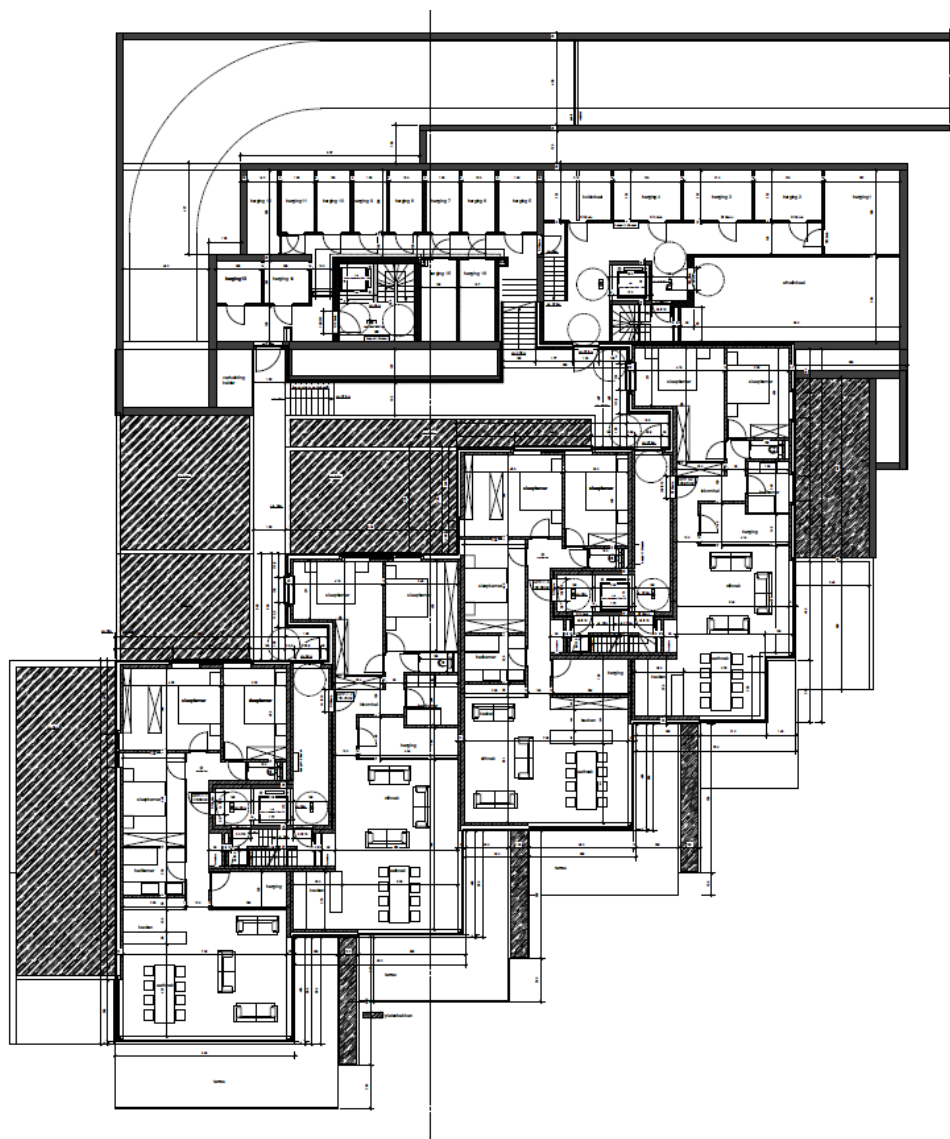
Figuur 8: Ondergrondse parkeergarage: auto's (niveau -2)¹¹

¹¹ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 9: Ondergrondse parkeergarage fietsen (niveau -3)¹²

¹² Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 10: Appartementen en bergingen (niveau -1)¹³

¹³ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 11: Noordgevel¹⁴

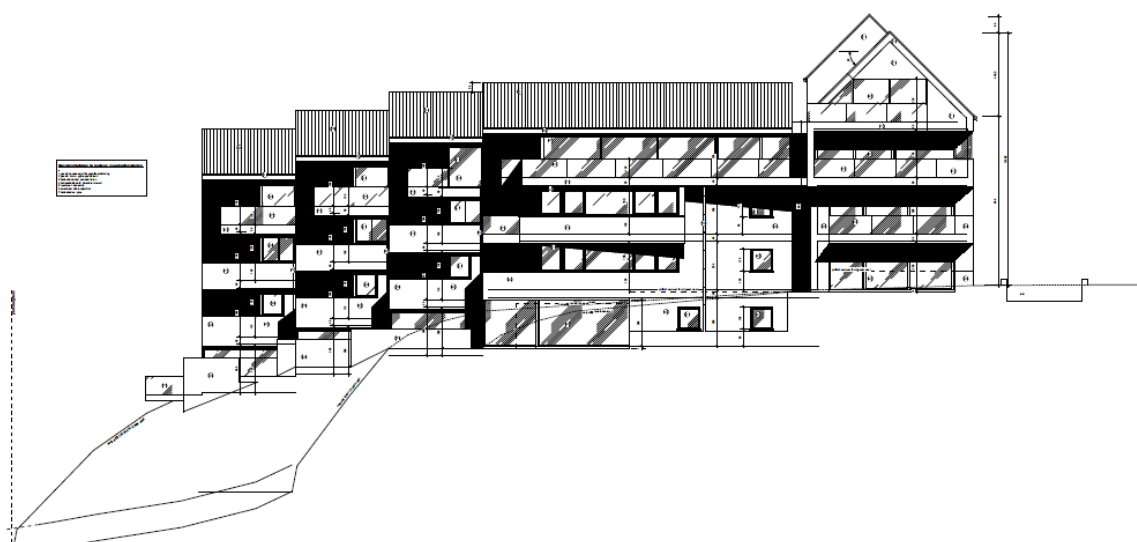
Figuur 12: Oostgevel¹⁵

¹⁴ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁵ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 13: Zuidgevel¹⁶

Figuur 14: Westgevel¹⁷

¹⁶ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

¹⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Figuur 15: Toekomstige bodemingrepen op orthofoto uit 2017¹⁸

¹⁸ AGIV 2018e

1.4 Assessmentrapport

1.4.1 Topografische situering

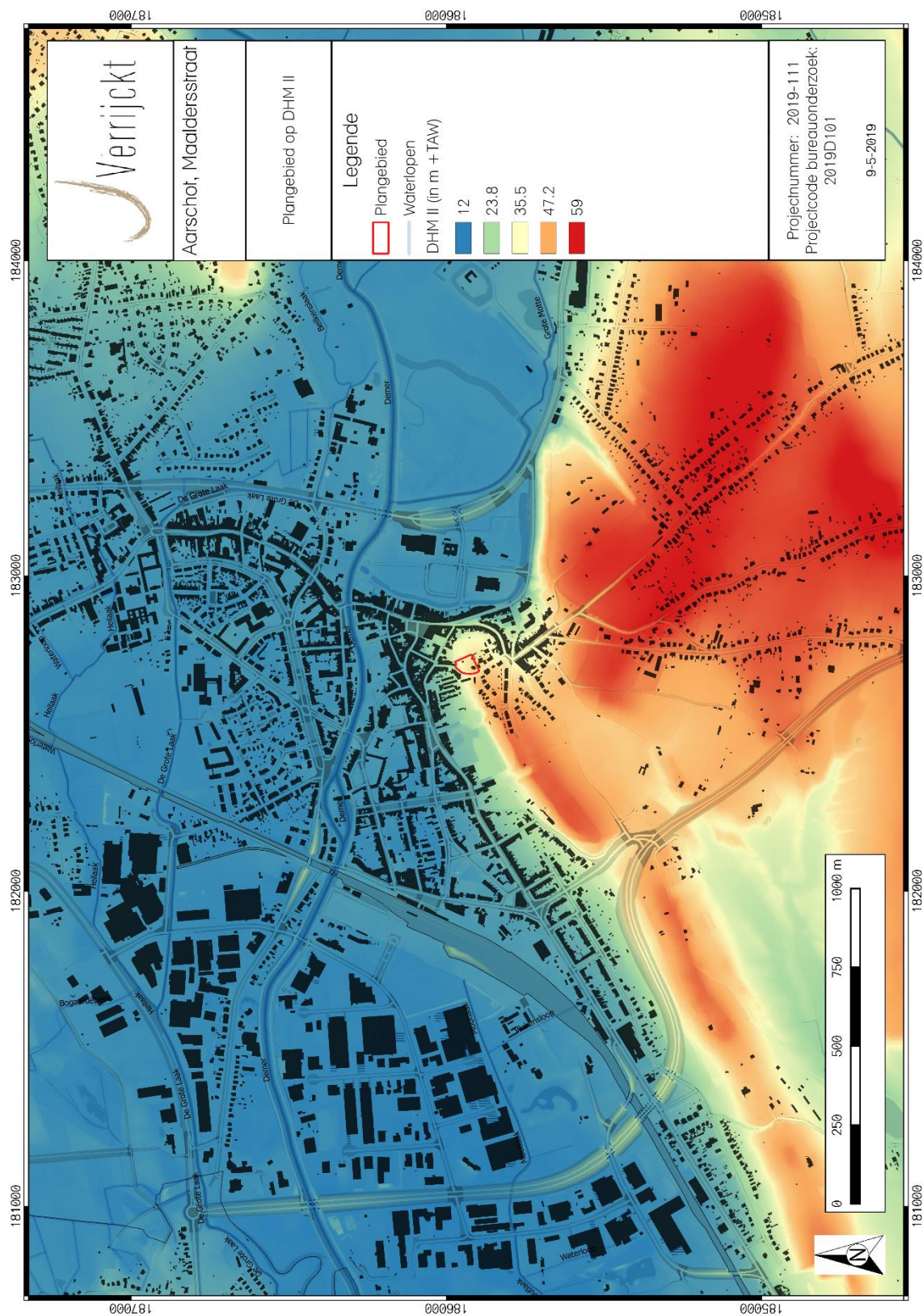
De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op figuren 1 en 2. Het plangebied is gelegen aan de Maalderstraat, in de historische stadskern van Aarschot. De omgeving wordt gekenmerkt door bebouwing en bebost gebied.

1.4.2 Landschappelijke en hydrografische situering

De omgeving rondom het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 12 en 59 m + TAW (Fig. 16). Ten zuiden van het plangebied bevindt zich een hoger gelegen deel. Ten noorden van het plangebied situeert zich een vallei. In deze vallei stroomt de Demer. De Demer ligt op circa 300 m ten noorden van het plangebied. Op ca. 150 m ten oosten van het plangebied stroomt een zijrivier van de Demer. Mogelijk gebeurt de afwatering via deze waterloop. Het hoger gelegen deel wordt de Kouterberg genoemd.¹⁹

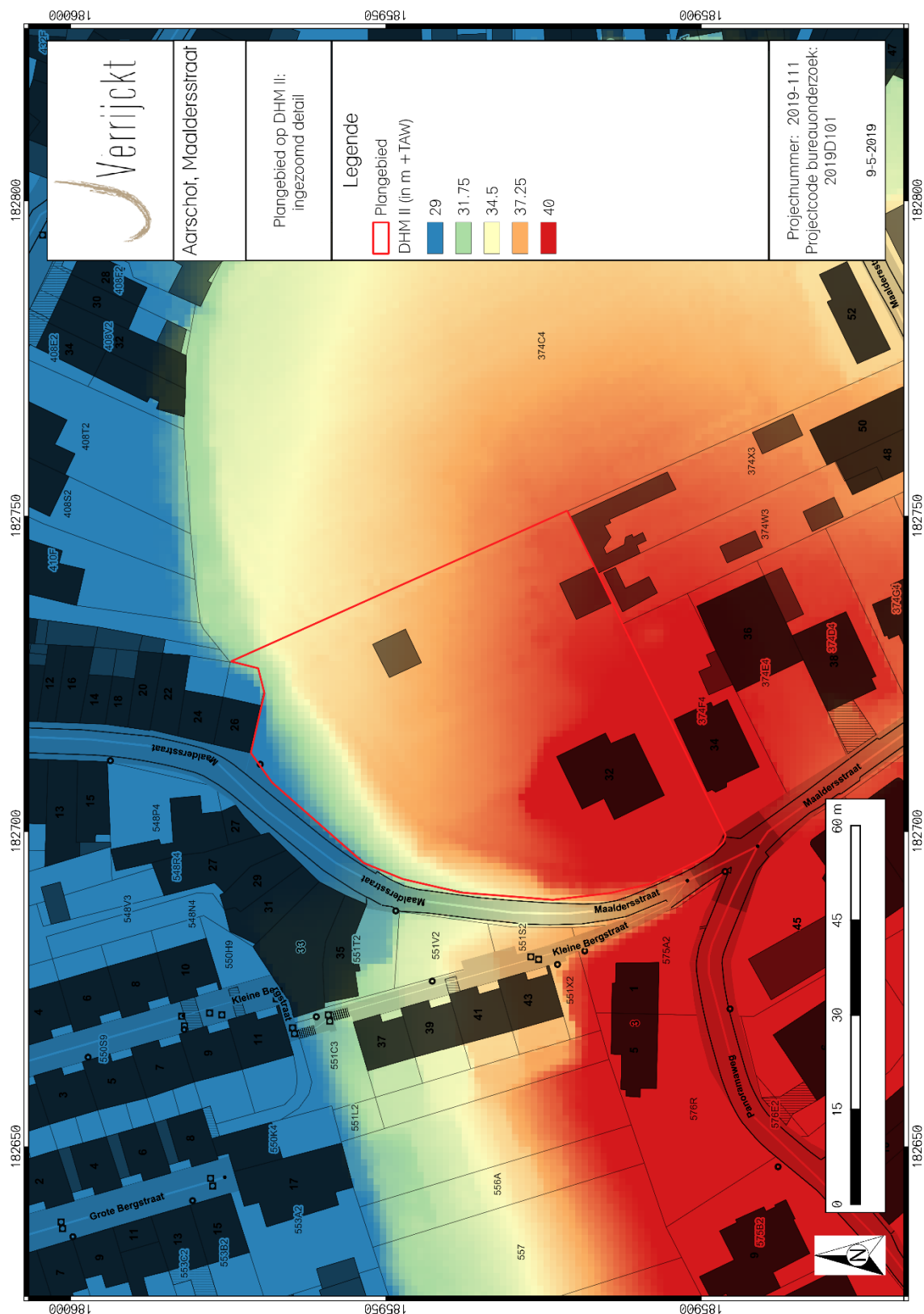
Op microschaal ligt het plangebied tussen 29 en 40 m +TAW. Het plangebied kent een helling naar het zuidwesten toe. Dit reliëfverschil lijkt op het eerste zicht van natuurlijke oorsprong te zijn, aangezien ten zuiden van het plangebied zich het hoger gelegen deel of de Kouterberg bevindt. Mogelijk kan het reliëfverschil ook te wijten zijn aan de vroegere burcht met (dubbele) toren. Maar duidelijke aanwijzingen zijn hier nog niet uit af te leiden. (Fig. 17 en 18)

¹⁹ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140036>.

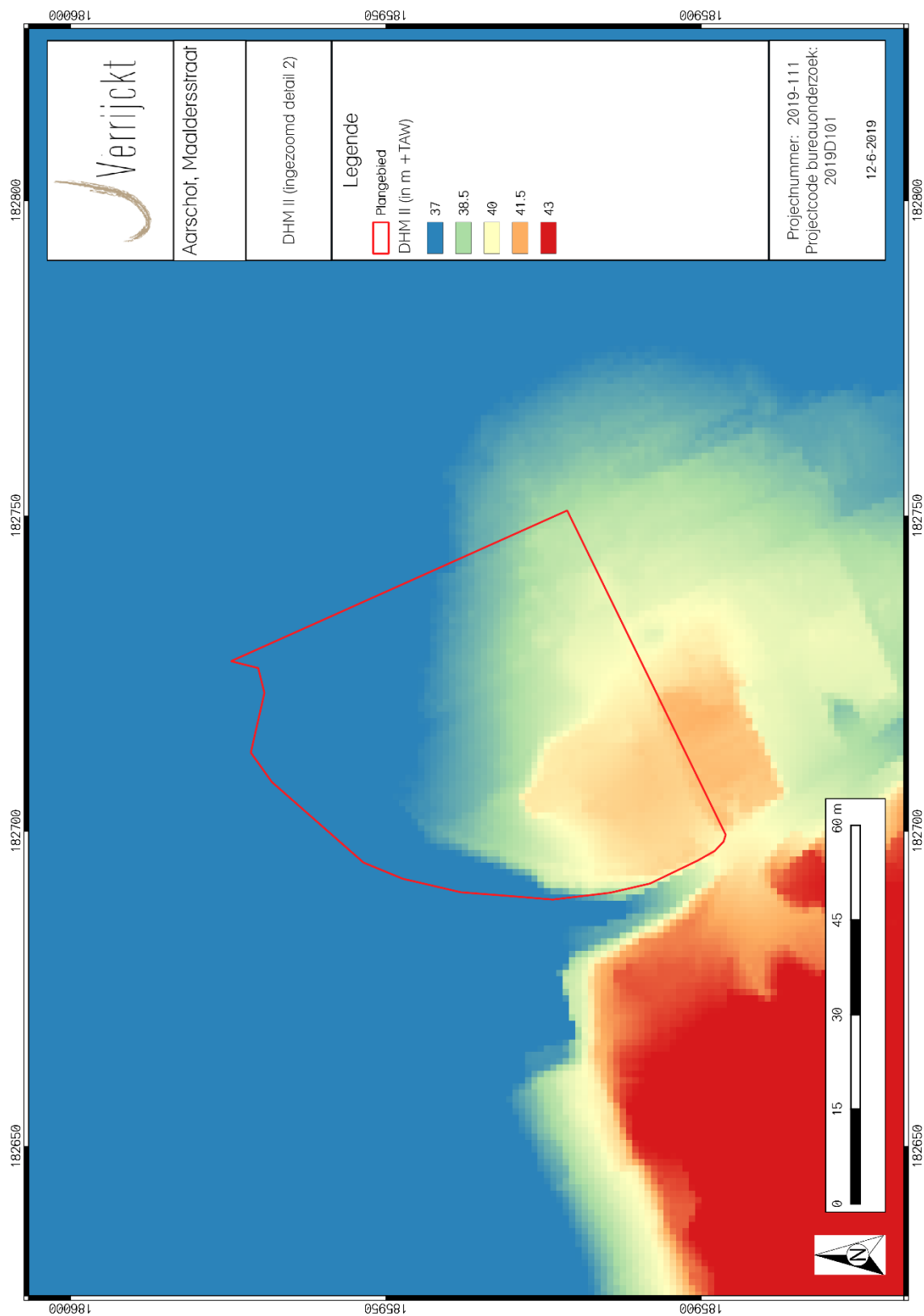
Figuur 16: Plangebied en omgeving op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II (DHM II)²⁰

²⁰ AGIV 2018b

Figuur 17: Plangebied op het DHM II: ingezoomd detail²¹

²¹ AGIV 2018b

Figuur 18: Plangebied op het DHM II: ingezoomd detail 2²²

²² AGIV 2018b

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in de oostelijke uitloper van de Vlaamse Vallei.²³ De ontstaansgeschiedenis van de oostelijke uitloper van de Vlaamse Vallei is niet conform aan deze van de Vlaamse Vallei. Tijdens het Saaliaan was er enkel een embryonale vorm van de uitloper aanwezig, breder in sommige arealen dan de uiteindelijke vorm, maar in diepte nog beperkt. Het is pas in het laat-Pleistoceen of bij de overgang van het midden-Pleistoceen dat de maximale uitschuring heeft plaatsgevonden waardoor een diepere, maar ook een nauwere uitloper ontstond. De Vlaamse Vallei kan beschreven worden als een grote depressie hoofdzakelijk van fluviatiele oorsprong die grotendeels beneden het huidige zeeniveau is geërodeerd. De oostelijke uitloper wordt gekenmerkt door een relatief vlak gebied waarbij in het noorden en in het zuiden wordt begrensd door een zacht oplopend reliëf. In het noordelijke gedeelte van het kaartblad zijn enkele centraal gelegen heuvelcomplexen aanwezig met een maximale hoogte van circa 50 m +TAW. Deze heuveltoppen zijn opgebouwd uit de Formatie van Diest.²⁴

1.4.3 Geologische situering

Paleogeen en Neogeen (Tertiair)

De omgeving van het plangebied wordt gekenmerkt door afzettingen van de Formatie van Diest. Deze formatie bestaat uit groene, bruine, glauconietrijke, eerder grove zanden met kleirijke en glimmerrijke zones, ijzerzandsteenbanken en plaatselijk een basisgrind van zwarte afgeplatte silexkeien. Deze formatie is te dateren tijdens het Boven-Mioceen.²⁵ (Fig. 19)

Quartair 1/200.000

Op de Quartairgeologische kaart 1/200.000 is de bodem in het plangebied gekarteerd als profieltype 1a. De onderlaag bestaat uit fluviatiele afzettingen van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen). Deze afzettingen zijn mogelijk aanwezig. De fluviatiele afzettingen worden bedekt door ofwel eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen ofwel door hellingsafzettingen van het Quartair. Deze afzettingen zijn mogelijk afwezig. De top van dit profieltype bestaat uit fluviatiele afzettingen (organochemisch en perimarien inclus) daterend tijdens het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). Ten noorden van het plangebied situeert zich het profieltype 3a. Dit is gelijkaardig aan profieltype 1a, echter ontbreken mogelijk de onderste laag fluviatiele afzettingen. Ook profieltype 3 en 3b worden ten noordwesten van het plangebied gekarteerd. Profieltype 3 is gelijkaardig aan profieltype 3a, echter zijn er geen fluviatiele afzettingen aanwezig die de eolische of hellingsafzettingen bedekken. Daarnaast wordt de onderste laag fluviatiele afzettingen weergegeven dat deze mogelijk wel aanwezig is. Profieltype 3b is gelijkaardig aan profieltype 3, echter worden de eolische of hellings- afzettingen bedekt door zandige eolische afzettingen van het Holoceen en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). Verder situeert zich ten noordoosten en ten zuiden van het plangebied profieltype 1. Dit profieltype bestaat enkel uit eolische afzettingen (zand tot silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen of uit hellingsafzettingen van het Quartair. Vervolgens situeert zich ten zuidwesten van het plangebied profieltype 1b. Deze is gelijkaardig aan profieltype 1, echter worden de eolische afzettingen of

²³ DE MOOR & MOSTAERT 1993

²⁴ BOGEMANS, F. 2007, 4-5.

²⁵ SCHILTZ, M., N. VANDENBERGHE en F. GULLENTOPS. 1993, 10.

hellingsafzettingen bedekt door zandige eolische afzettingen van het Holocene en mogelijk Tardiglaciaal (Laat-Weichseliaan). (Fig. 20 en 21)

Quartaire 1/50.000

Op de Quartairgeologische kaart 1/50.000 is de bodem in het plangebied gekarteerd als profieltype 7. De onderste laag bestaat uit tertiaire afzettingen, mogelijk herwerkt aan de top. Deze afzettingen worden bedekt door zandige tot zandlemige eolische afzettingen. Deze afzettingen zijn bovenaan homogeen en mogelijk worden deze gevolgd door een alternatie van zand- en leemlagen. Deze afzettingen worden afgedekt door fluviatiele afzettingen met een textuur variërend van klei tot zand. Mogelijk heeft in deze afzettingen veen ontwikkeld. (Fig. 22 en 23)

1.4.4 Bodemkundige situering

Op de bodemkaart van Vlaanderen is de bodem in het plangebied gekarteerd als een OB-bodem (Fig. 24).

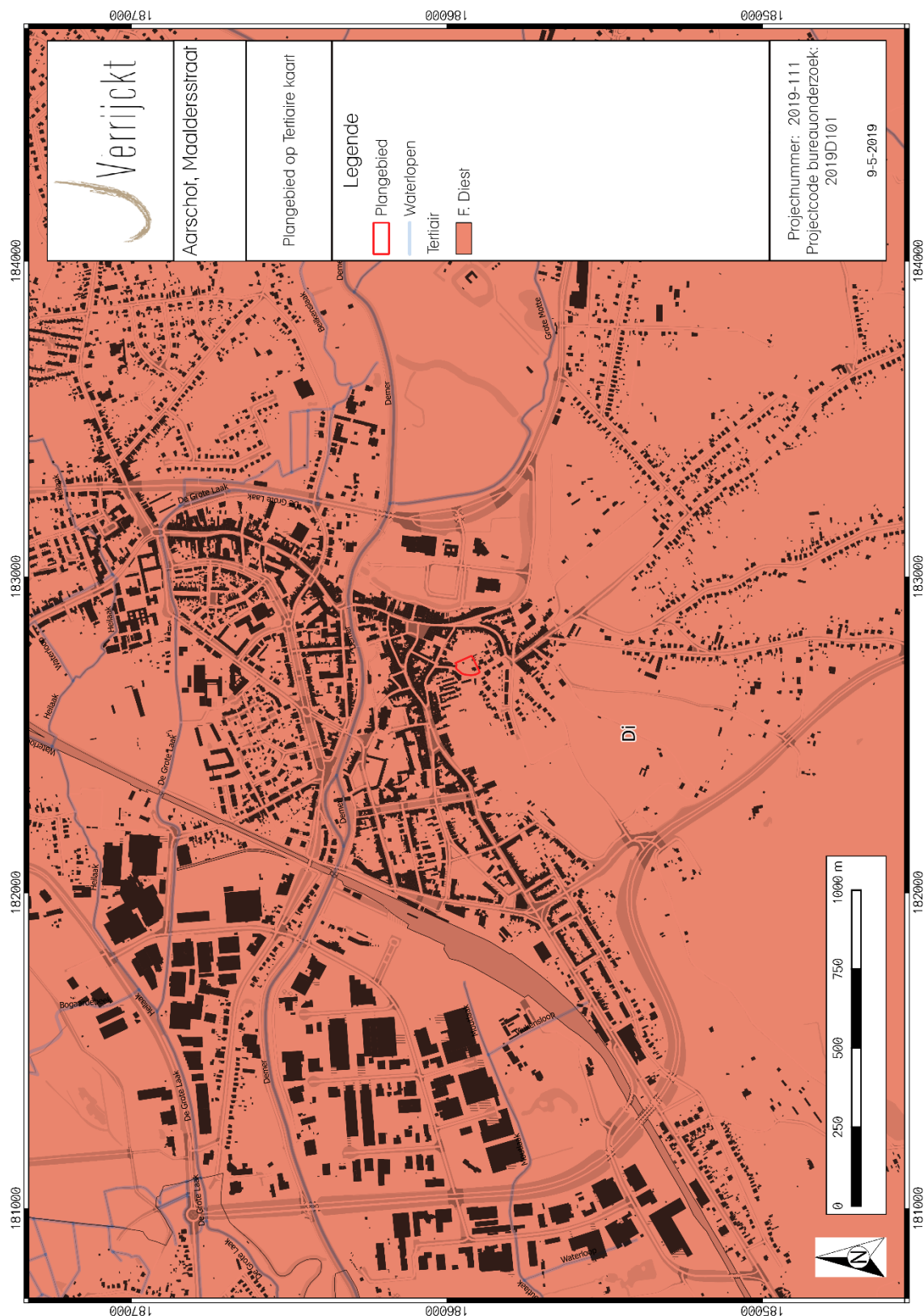
Een OB-bodem is een bodem dat gesitueerd is in een bebouwde zone. Soms wordt het bodemprofiel door het ingrijpen van de mens gewijzigd of vernietigd (kunstmatige gronden).

De OB-zone wordt omgeven door een EDx-, Eep- en een Zbf-bodem. Mogelijk zijn één of meerdere van deze bodemseries aanwezig in het plangebied.

Ten westen van het plangebied bevindt zich een EDx-bodem. Dit is een zwak tot matige gleyige kleibodem met onbepaald profiel. Deze bodem met een niet bepaald profielontwikkeling vormt een mozaïek van drainageklassen in één cartografische eenheid. Op de Ap-horizont na is geen bodemvorming te identificeren.

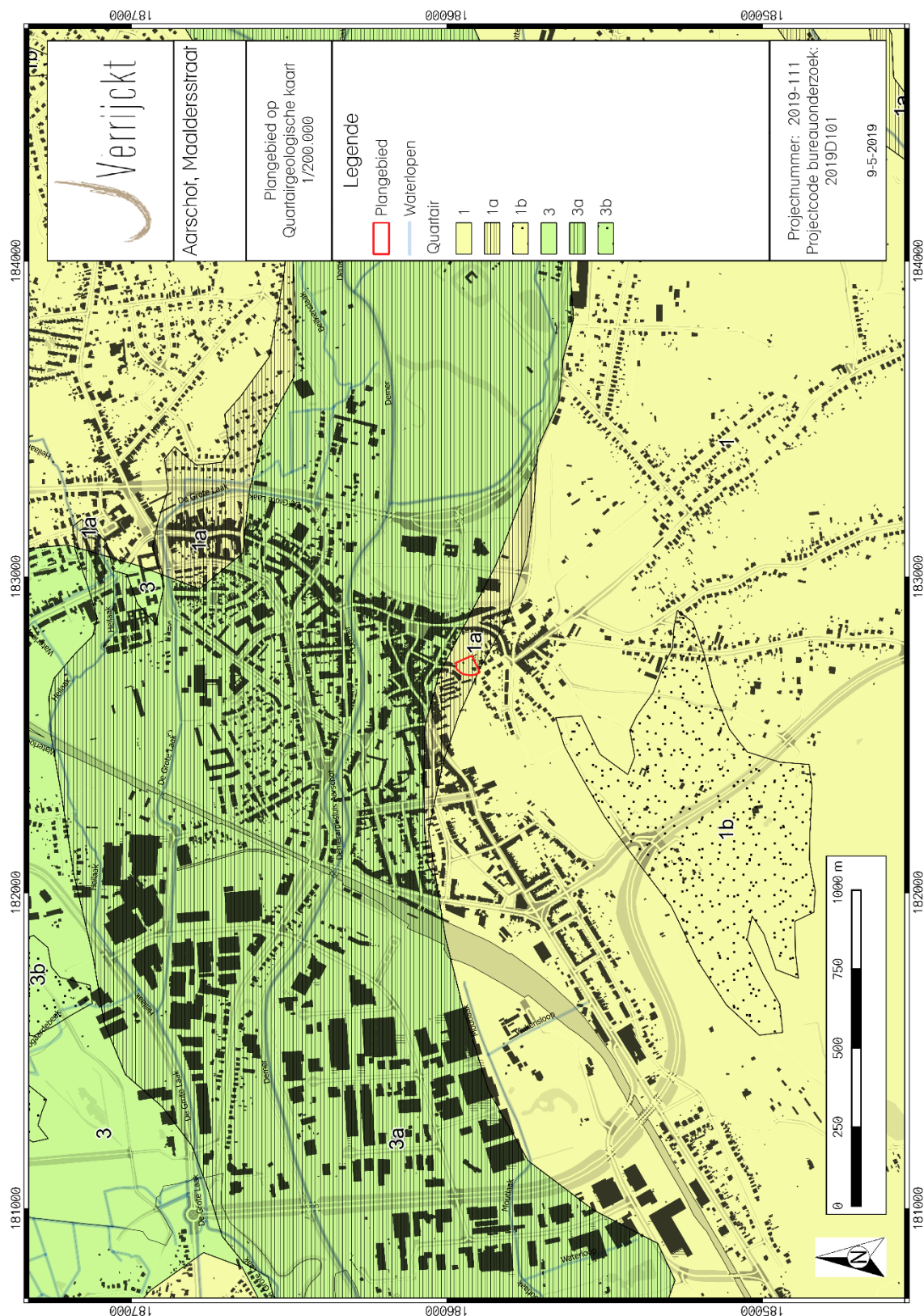
Ten oosten van het plangebied bevindt zich een Eep-bodem. Dit is een sterk gleyige kleibodem zonder profiel. Bij dit bodemtype is de bovengrond donker grijsbruin en sterk humeus met veel roest. De blauwgrijze reductiehorizont begint vanaf de diepte van 100 cm. Deze gronden zijn veel te nat en soms tijdelijk overstroomd in de winter, goed vochthoudend in de zomer.

Ten zuiden van het plangebied situeert zich een Zbf-bodem. Dit is een droge zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Bij deze bodems beginnen de roestverschijnselen tussen 90 en 120 cm diepte. De bodems zijn zeer droogte gevoelig. Het zijn arme gronden.

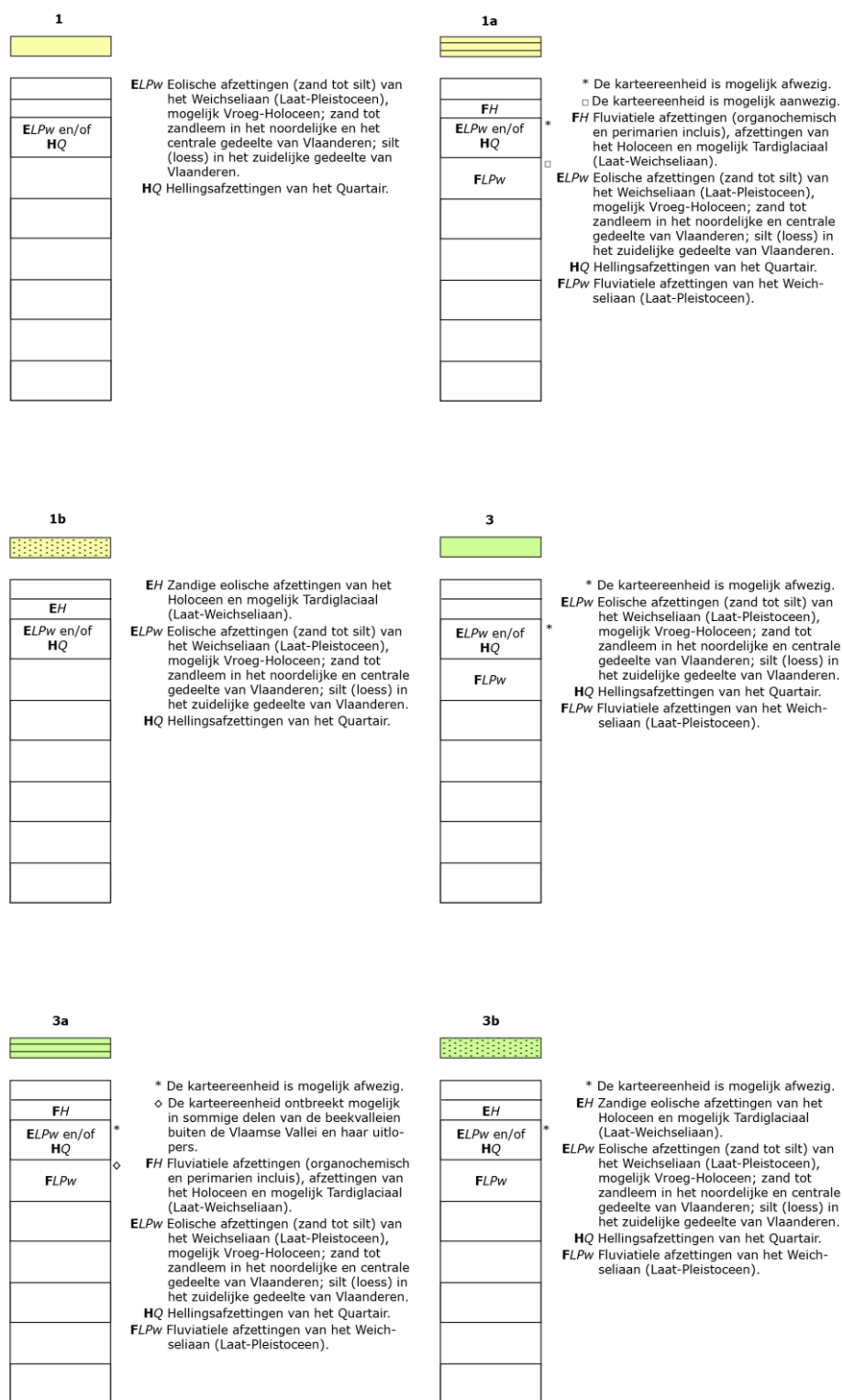
Figuur 19: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart²⁶

²⁶ DOV VLAANDEREN 2018b

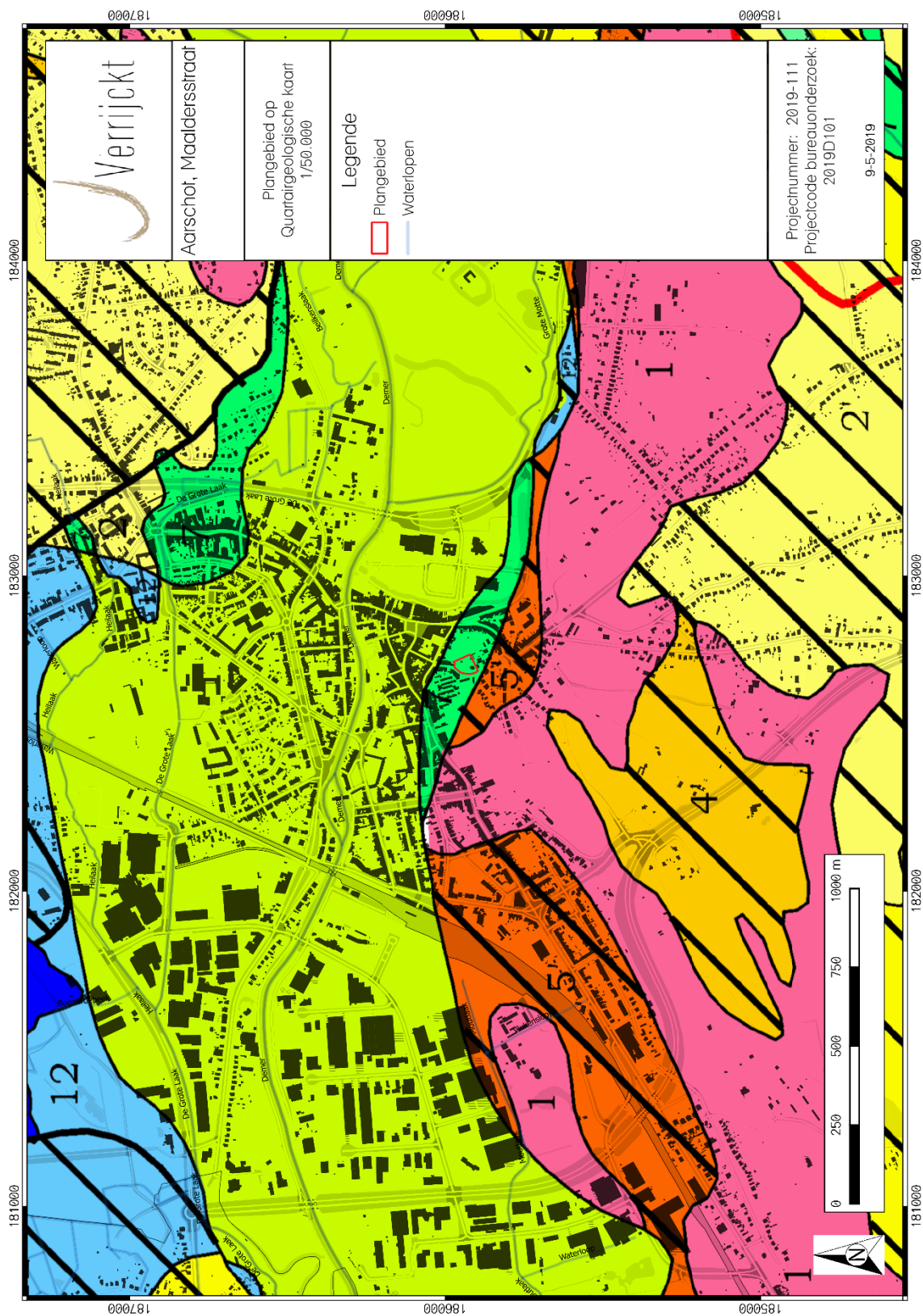
Figuur 20: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000²⁷

²⁷ DOV VLAANDEREN 2018c

Figuur 21: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1/200.000 betreffende het plangebied²⁸

²⁸ DOV VLAANDEREN 2018c

Figuur 22: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000²⁹

²⁹ DOV VLAANDEREN 2018c

7

Fluviatiele afzettingen met een textuur variërend van klei tot zand, mogelijk veen ontwikkeld.

□ Zandige tot zandlemige eolische afzettingen, homogeen bovenaan, mogelijk gevolgd door een alternatie van zand- en leemlagen.

Tertiaire afzettingen, mogelijk herwerkt aan de top.

Figuur 23: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1/50.000 betreffende het plangebied³⁰

³⁰ DOV VLAANDEREN 2018c

Figuur 24: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen³¹

³¹ DOV VLAANDEREN 2018a

1.4.5 Historische bronnen

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Aarschot.

In de historische bronnen komt de gemeente pas voor in 1107. De naam is een samenstelling van de Germaanse vormen *arnu* (arend) en *skauta* (beboste hoek hoger land, uitspringend in moerassig terrein).

De oude parochie omvatte een groot gebied waarbij ook Baal, Begijnendijk, Gelrode en Rillaar hoorde.

Sinds de 12de eeuw was Aarschot het centrum van een heerlijkheid. Burgers worden voor het eerst vermeld in 1200. Aarschot ontwikkelde zich dankzij scheepsverkeer op de Demer en de opbloeiende handelsbeweging tussen Brugge en Keulen. Ook de lakenindustrie en de plaatselijke wijnbouw kende succes. In 1432 kende de stad 732 huizen, een begijnhof, een Bogaardenklooster, een gasthuis en een nonnenklooster Sint-Niklaasberg. Verschillende families hebben de stad en haar omgeving in handen gehad, zoals familie Harcourt, Croy en Arenberg. In de loop van de 15de eeuw werd Aarschot geteisterd door rampen waardoor er een economische achteruitgang ontstond. Zo waren er economische neergangen in de lakennijverheid en wijnbouw, en werd de stad vernield door een brand. Twee vrije jaarmarkten moesten de economie opnieuw stimuleren. Hierbij waren de brouwindustrie, de ledernijverheid en het ambacht der scheepstrekken op de Demer belangrijk. In de 17de en 18de eeuw blijft het stadje als gewestmarkt enige betekenis houden. Tijdens de 2de helft van de 18de eeuw worden de toenmalige gehuchten Gelrode, Begijnendijk en Baal zelfstandige gemeenten. In de 19de eeuw fungeerde Aarschot nog steeds als markt en als centrum van middelbaar onderwijs voor de omgeving. Tijdens WO I en WO II werd Aarschot zwaar geteisterd. De stad werd tijdens WO I helemaal afgebrand door de Duitsers en tijdens WO II richtten de geallieerden veel schade aan.³²

1.4.6 Cartografische bronnen

Deventerkaart (ca. 1550)

Doorheen het plangebied loopt een weg, mogelijk representeert dit de huidige Maalderstraat. Omwille van de iets mindere nauwkeurigheid van deze straat, is het goed mogelijk dat het plangebied hierbij meer naar het oosten geplaatst moet worden. Verder kan van de historische kaart afgeleid worden dat in het plangebied een constructie aanwezig is. Deze constructie lijkt twee torens te hebben omwille van de twee spitse daken. Mogelijk representeert dit de donjon of dubbele toren (CAI-nummer 3757, hieronder meer hierover). Verder is het plangebied onbebouwd. Vervolgens wordt op de kaart de historische stadskern van Aarschot weergegeven die omgeven wordt in het westen en zuiden door een stadsomwalling. In het noorden en in het oosten van de kaart wordt de Demer afgebeeld. Tot slot is de stad Aarschot in gebruik als akker- en weiland. (Fig. 25 en 26)

Figuratieve voorstelling van de stadskern Aarschot (1574)

Op de figuratieve voorstelling van de stadskern van Aarschot wordt het plangebied aangeduid via een rode cirkel. Het was niet mogelijk om deze kaart te georefereren. Op deze voorstelling is te zien dat het plangebied onbebouwd is. Mogelijk horen de gebouwen ten noorden en ten zuiden van het

³² HASQUIN, H. 1980: 23-25.

plangebied niet tot het plangebied. Er wordt geen toren of dergelijke constructie weergegeven op deze voorstelling. Het plangebied is gelegen aan 't verlorencost straetken, de huidige Maaldersstraat. Maaldersstraat verwijst hierbij naar de vroegere Molenstraat ('Meulestraat, 1822). De naam Molenstraat werd in 1977 afgeschaft waardoor door de Maaldersstraat ontstond. De straat liep naar de Windmolen op de Krest. De oude naam was Bergstraat (15de en 16de eeuw). Verder was er ook de naam Verlorenkoststraatken die op de kaart van de stadskern Aarschot 1600 wordt afgebeeld als 't verloren cost staetken of de strate van verloeren cost. De Verloren Cost verwijst naar braakgrond. De oorsprong van deze naam is onbekend, maar verwijst mogelijk naar een eventuele burcht die op deze locatie heeft gestaan. De straat loopt door naar de Braak- of Tiensepoot.³³ (Fig. 27)

Ets van Jean-Baptiste Gramaye (1606)

Op de ets van Jean-Baptiste Gramaye wordt de zuidelijke stadsomwalling met poort weergegeven waarachter zich het historisch stadscentrum van Aarschot situeert. Ten oosten situeert zich de waterloop 'Grote Motte'. Op een uitstekende heuveltop situeert zich een toren met toegangspoort en enkele vensters of schietgaten. Het lijkt of hier net achter zich een tweede toren bevindt. Op basis van de ets lijkt de 'dubbele' toren zeer omvangrijk te zijn. Wegenis rondom of aan deze toren zijn echter niet aanwezig. Mogelijk is dit de toren zoals weergegeven op de Deventerkaart (CAI-nummer 3757). Vandaag de dag blijft er niets meer over van deze toren, verder archeologisch onderzoek van mogelijk resterende grondvesten zal moeten uitwijzen of het een overblijfsel is van een burcht, waaruit de hertog of zijn plaatsvervanger de vazallen in bedwang hield.³⁴ (Fig. 28)

Figuratieve kaart van Croy (eind 16de eeuw)

De figuratieve kaart van Croy geeft een duidelijke weergave van de stadsomwalling van Aarschot. Ook de toren weergegeven op de Deventerkaart en de ets van Jean-Baptiste Gramaye, genaamd de burchttoren van de 'Verloren Cost', is aanwezig op de kaart van Croy. De toren wordt op deze kaart wat slanker afgebeeld. Ook wordt hier geen dubbele toren weergegeven. (Fig. 29 en 30)

Villaret (1745-1748)

Het plangebied op de Villaretkaart wordt weergegeven als onbebouwd. Doorheen het plangebied loopt een weg, de huidige Maaldersstraat. Omwille van de onnauwkeurigheid van deze kaart, ligt het plangebied hier waarschijnlijk meer ten oosten. Er wordt op deze kaart in het plangebied of in de nabijheid van het plangebied geen toren weergegeven. Verder wordt weergegeven dat het plangebied gelegen is op een helling. Ten noorden van het plangebied situeert zich de historische stadskern van Aarschot met hier rondom de Demer. Ook de stadsomwalling ten westen en ten zuiden van het plangebied worden weergegeven. Tot slot toont de kaart nog enkele gras- en braakliggende terreinen. (Fig. 31)

³³ Kempeneers, P. 2009, 266. ; CEULEMANS, J., I. VAN HEES en J. VAN HEES. 2012, 81. ; HOLEMANS F. 1992, 36.

³⁴ CEULEMANS, J., I. VAN HEES en J. VAN HEES. 2012, 82.

Wandkaarten van het hertogdom Aarschot (1759-1775)

De wandkaarten werden twintig tot vijf jaar vóór de Ferrariskaarten vervaardigd.³⁵ De historische stad Aarschot wordt weergegeven op kaartbladen 11 en 14. Op deze kaart wordt de stadskern omgeven door de Demer en de stadsomwalling. Het plangebied bevindt zich ten zuiden van de historische stadskern. Het plangebied is onbebouwd, echter wordt in het plangebied een zwart vlekje weergegeven. Dit representeert mogelijk de toren. Het plangebied is hierbij gelegen op de locatie 'Den Meulen Bergh'. (Fig. 32 en 33)

Ferraris (1771-1778)

De situatie van het plangebied op de Ferrariskaart is gelijkaardig aan de Villaretkaart. Het plangebied is onbebouwd en er is geen toren aanwezig. Het plangebied is in gebruik als akkerland. Het gebied is gelegen aan de Maalderstraat, op een helling. In de omgeving is bebouwing aanwezig behorend tot het parochienummer 89. De stadsomwalling wordt nog steeds in het westen en zuiden afgebeeld. Ook de Demer wordt op de Ferrariskaart weergegeven. Verder is ten oosten weiland of drassig gebied aanwezig. Ook akkerland en enkele bossen worden weergegeven op de kaart. (Fig. 34)

Arenberg 1151 (1786)

De rode cirkel op de kaart van Arenberg representeert het plangebied. Het was niet mogelijk om deze kaart te georefereren. Opnieuw komt naar voren dat in het plangebied geen bebouwing aanwezig is. Er wordt weergegeven dat het plangebied gelegen is op 'Den Molenbergh'. (Fig. 35)

H. van Bastendorff (Primitief kadaster 1822)

De situatie op het primitief kadaster is gelijkaardig aan deze op de kaart van Arenberg 1151. Het plangebied is onbebouwd en gelegen op de locatie 'Verloren Kost'. In het zuidwestelijke gedeelte is er een cirkel aanwezig waarbij de verdwenen toren staat bijgeschreven. De vraag is of deze ook bij het plangebied hoort of niet, aangezien deze kaart niet duidelijk georeferereerd kon worden. Afgeleid uit een mogelijke georeferentie van de kaart, is de toren niet gelegen in het plangebied. (Fig. 36)

Vandermaelen (1846-1854), Atlas der Buurtwegen (1843-1845) en Popp (1842-1879)

De situatie van het plangebied op de Vandermaelen, Atlas der Buurtwegen en Poppkaart is gelijkaardig aan de situatie van de kaart van Arenberg 1151. Het plangebied is onbebouwd en gelegen aan de huidige Maalderstraat. De mogelijke toren die aanwezig is in het plangebied wordt op deze historische kaarten niet weergegeven. (Fig. 37 t/m 39)

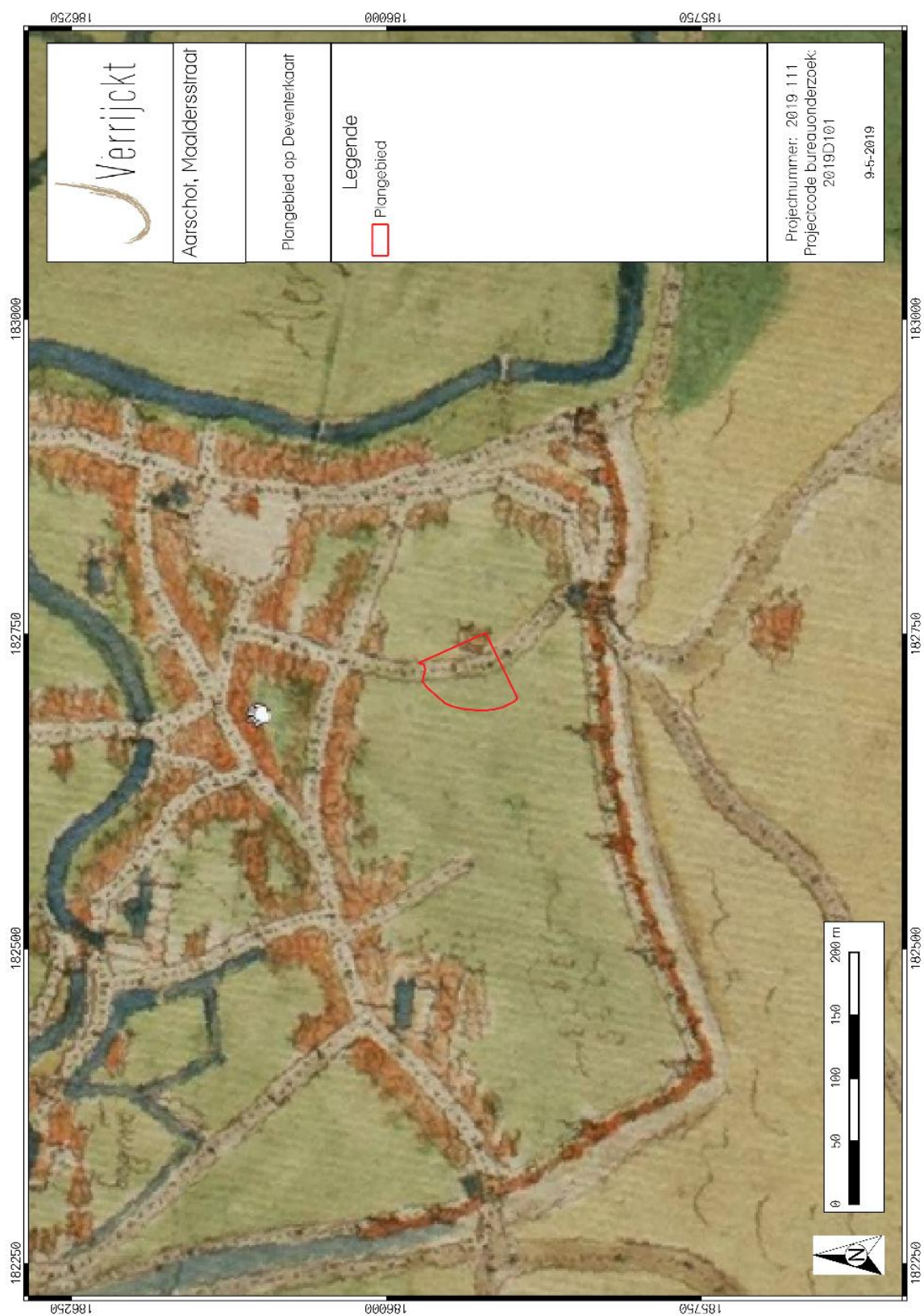
³⁵ VAN ERMEN, E. 1759-1775, 9.

Historische topografische kaarten (1873, 1939, 1969)

De situatie van het plangebied op de historische topografische kaarten uit 1873 en 1939 zijn gelijkaardig aan bovenstaande historische kaarten. Het plangebied is namelijk onbebouwd en gelegen op een helling. Er is geen toren aanwezig in het plangebied. De ligging van het plangebied dient op beide kaarten iets te worden verschoven tot aan de Maaldersstraat. Op de historische topografische kaart uit 1969 komt naar voren dat in het zuidwestelijke gedeelte bebouwing aanwezig is. (Fig. 40 t/m 42)

Orthofoto's (1971, 1979-1990, 2005-2007 en 2015)

De orthofoto's uit 1971 en 1979-1990 geven niet zo'n duidelijke weergave weer. Het plangebied lijkt in het zuidwestelijke gedeelte bebouwd te zijn. Het overige gedeelte van het plangebied is onbebouwd en in gebruik als grasland. Het noordelijke gedeelte wordt in gebruik genomen door bomen. Op de orthofoto uit 2005-2007 komt duidelijk naar voren dat er bebouwing (woning en garage met oprijt) aanwezig is in het zuidelijke gedeelte, alsook in het oostelijke gedeelte van het plangebied. De bebouwing in het oostelijke gedeelte lijkt eerder een serre. Doorheen de jaren blijft de situatie van het plangebied gelijkaardig aan elkaar. (Fig. 43 t/m 46)

Figuur 25: Plangebied op de Deventerkaart³⁶

³⁶ https://nl.wikipedia.org/wiki/Plundering_van_Aarschoot#/media/File:Aarschoot,_Belgium,_Jacob_van_Denventer,_1570.jpg.

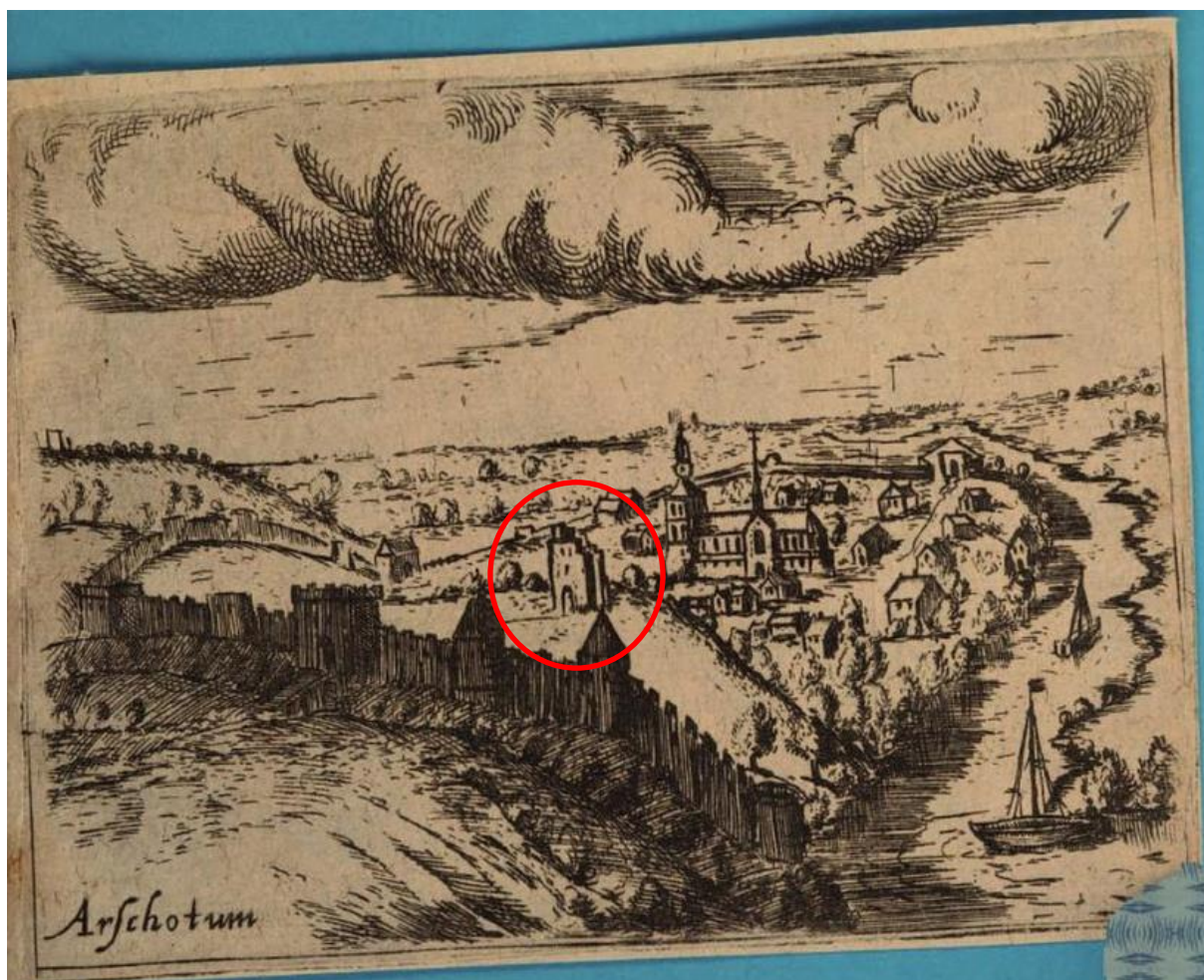
Figuur 26: Plangebied op de Deventerkaart: ingezoomd detail³⁷

Figuur 27: Aanduiding van plangebied op figuratieve voorstelling uit 1574³⁸

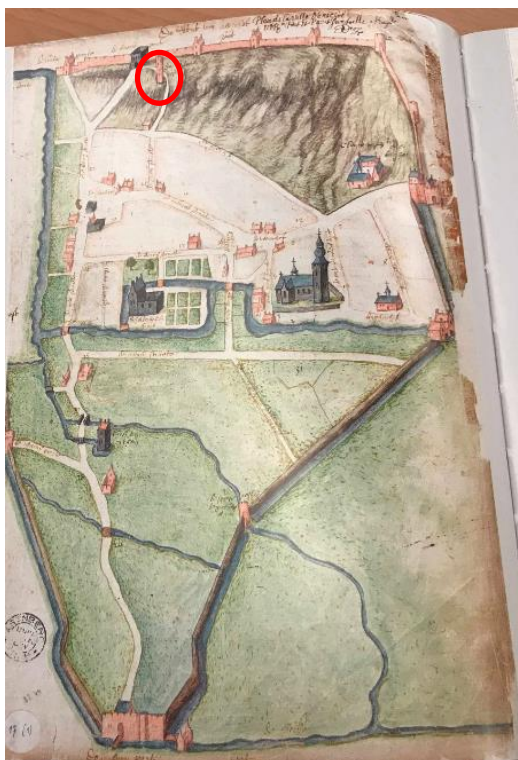
³⁷ https://nl.wikipedia.org/wiki/Plundering_van_Aarschot#/media/File:Aarschot,_Belgium,_Jacob_van_Denverter,_1570.jpg.

³⁸ CEULEMANS, J., I. VAN HEES en J. VAN HEES. 2012, 123.

Figuur 28: Aanduiding van plangebied op een ets uit GRAMAYE (1606)³⁹

³⁹ GRAMAYE, J-B. 1606.

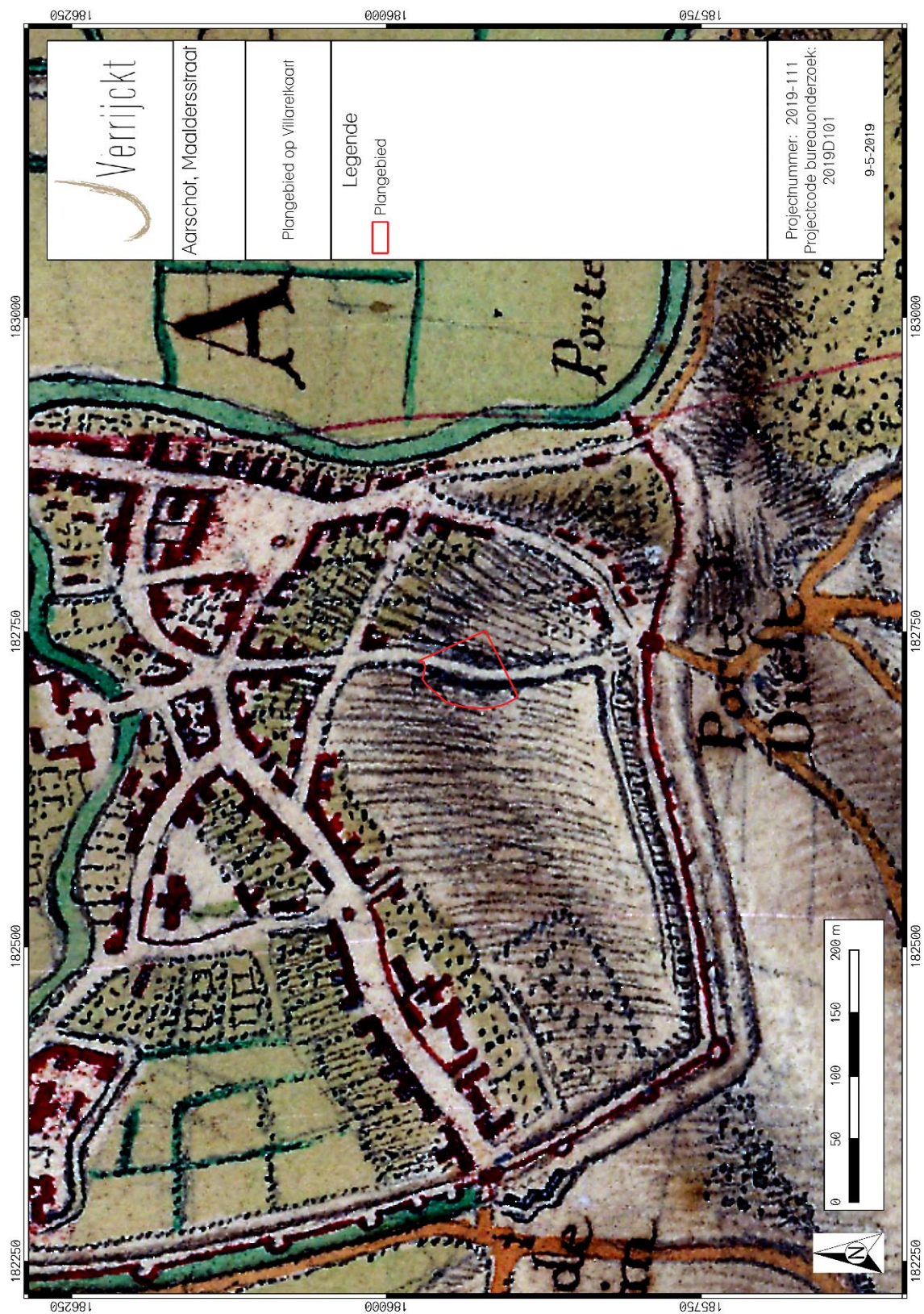
Figuur 29: Aanduiding van plangebied op de figuratieve voorstelling van Croy (einde 16de eeuw)⁴⁰

Figuur 30: Aanduiding van plangebied op de figuratieve voorstelling van Croy (einde 16de eeuw): ingezoomd detail⁴¹

⁴⁰ CEULEMANS, J., I. VAN HEES en J. VAN HEES. 2012, 124.

⁴¹ Idem, 82.

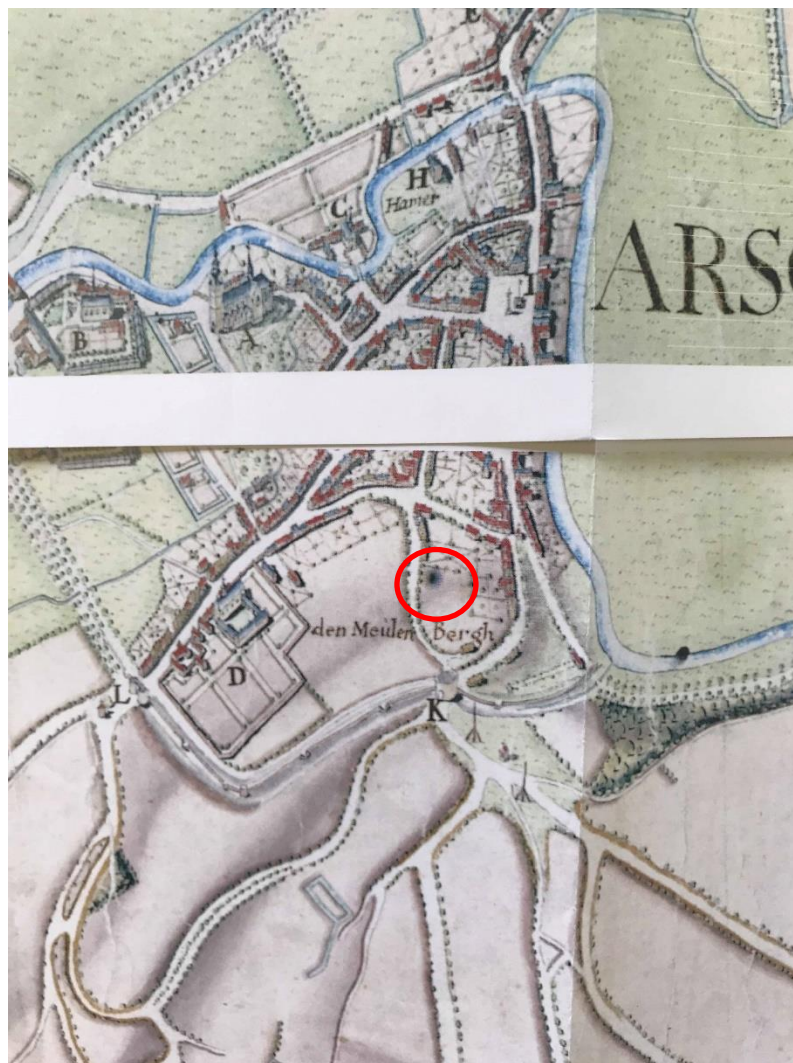
Figuur 31: Plangebied op de Villaretkaart⁴²

⁴² GEOPUNT 2018a

Figuur 32: Plangebied op de wandkaarten van de heren van Aarschol⁴³

⁴³VAN ERMEN, E. 1759-1775. Kaartbladen 11 en 14.

Figuur 33: Plangebied op de wandkaarten van de heren van Aarschol⁴⁴

⁴⁴ VAN ERMEN, E. 1759-1775. Kaartbladen 11 en 14.

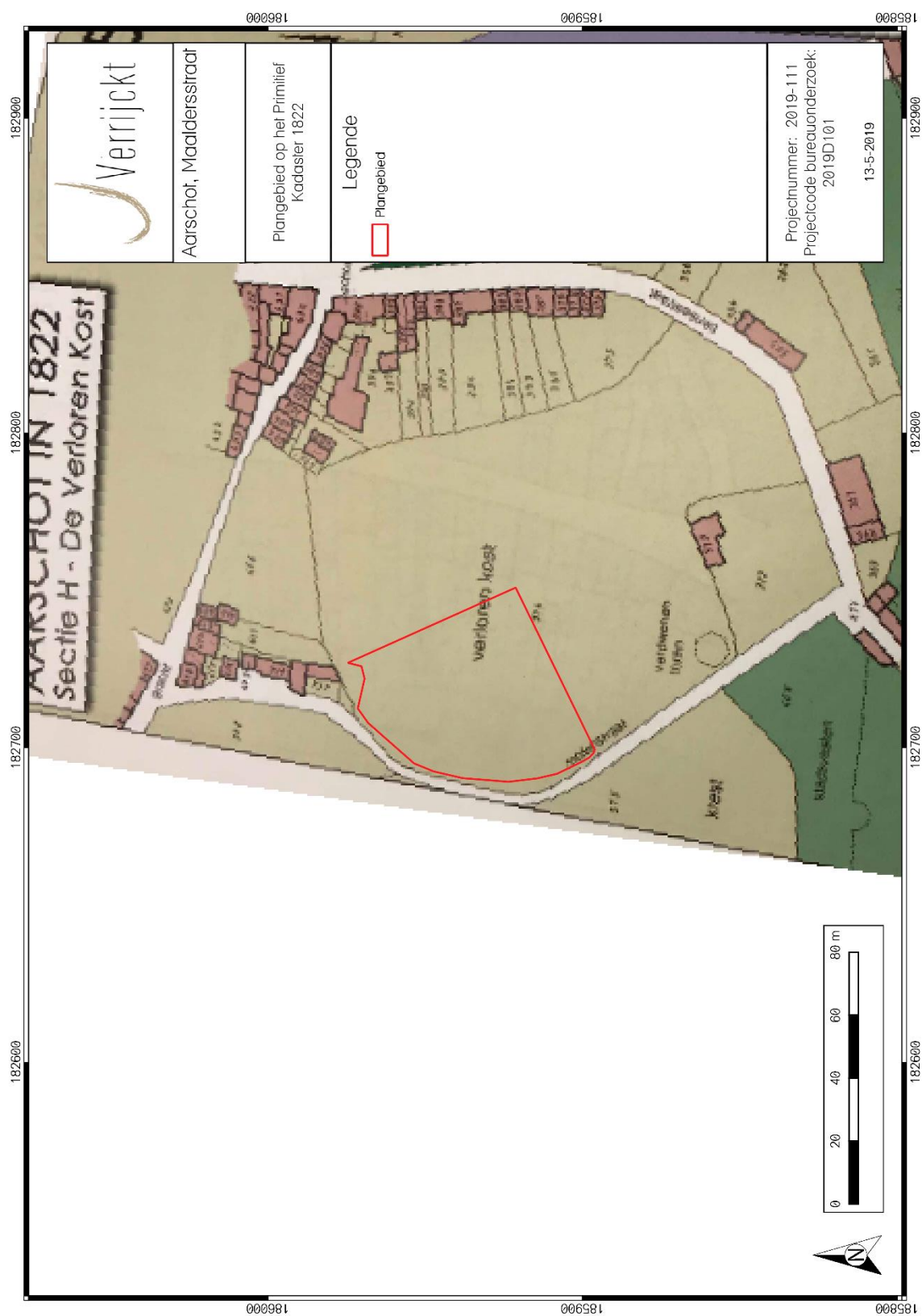
Figuur 34: Plangebied op de Ferrariskaart⁴⁵

⁴⁵ GEOPUNT 2018c

Figuur 35: Plangebied op kaart van Arenberg 1151 (1786)⁴⁶

⁴⁶ <https://www.slideshare.net/Edelhart/aarschoot>

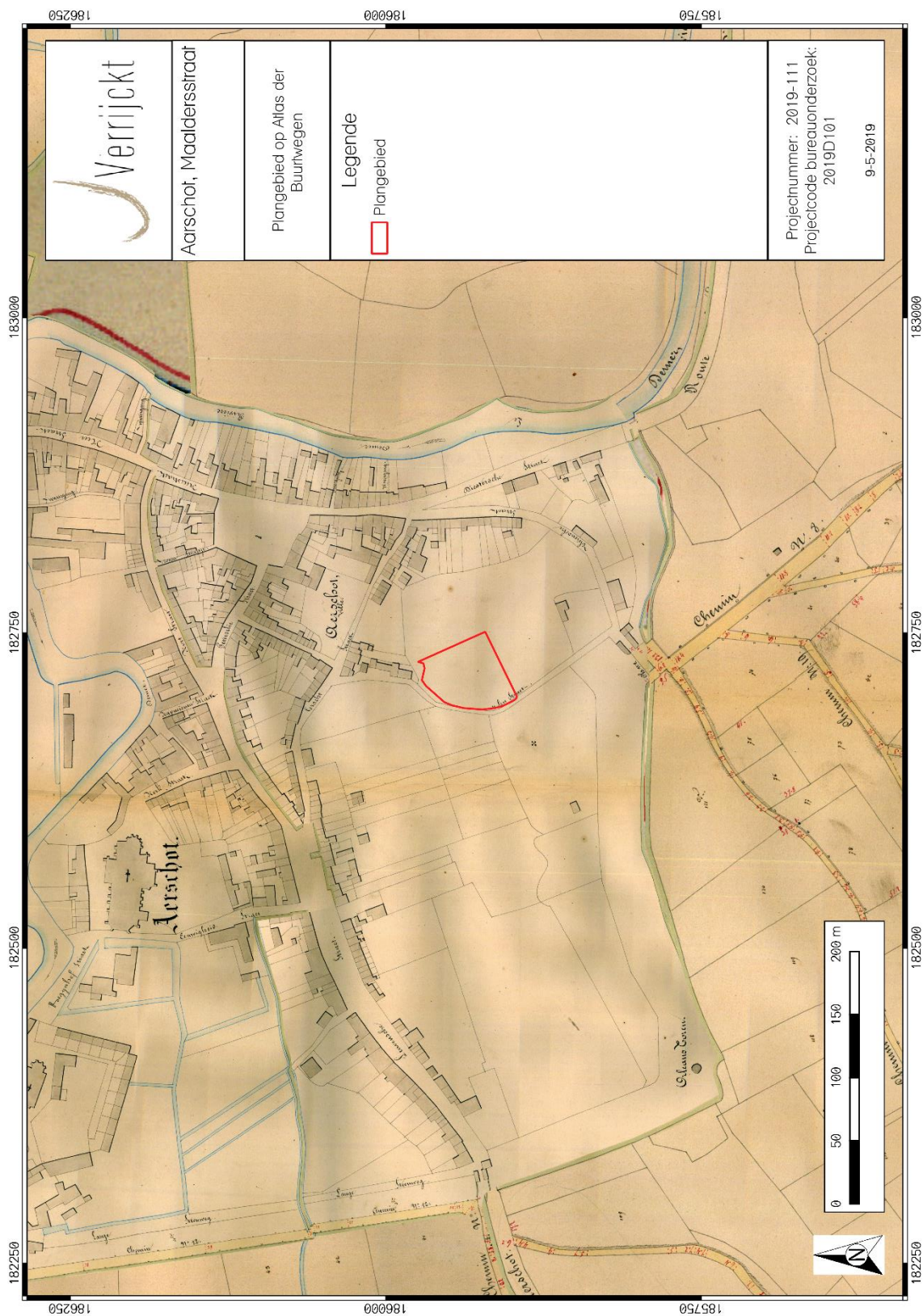
Figuur 36: Plangebied op de kaart van H. van Bastendorff (Primitief kadaster, 1822)⁴⁷

⁴⁷ Kempeneers, P. 2009, 384.

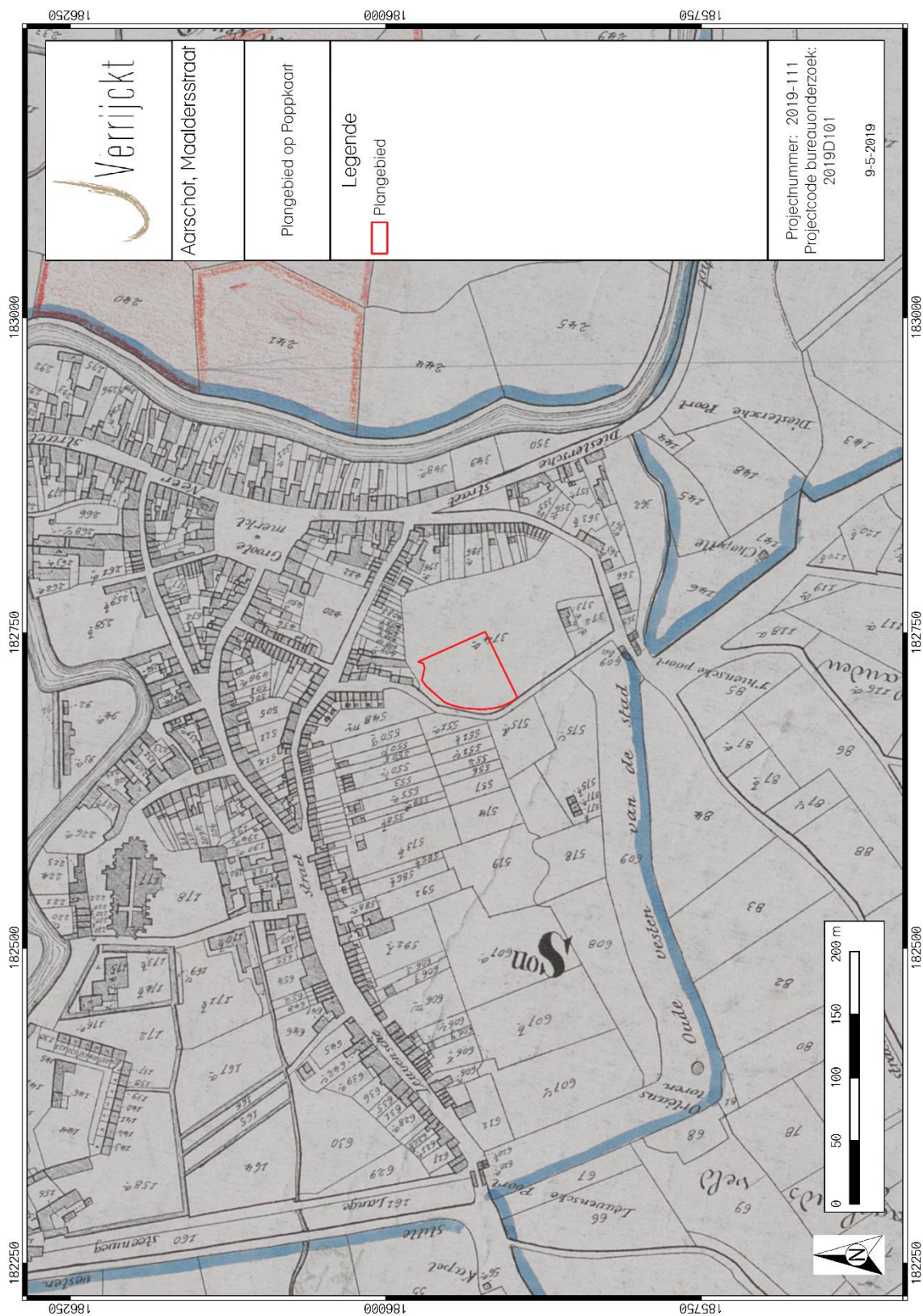
Figuur 37: Plangebied op de Vandermaelenkaart⁴⁸

⁴⁸ GEOPUNT 2018d

Figuur 38: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen⁴⁹

⁴⁹ GEOPUNT 2018b

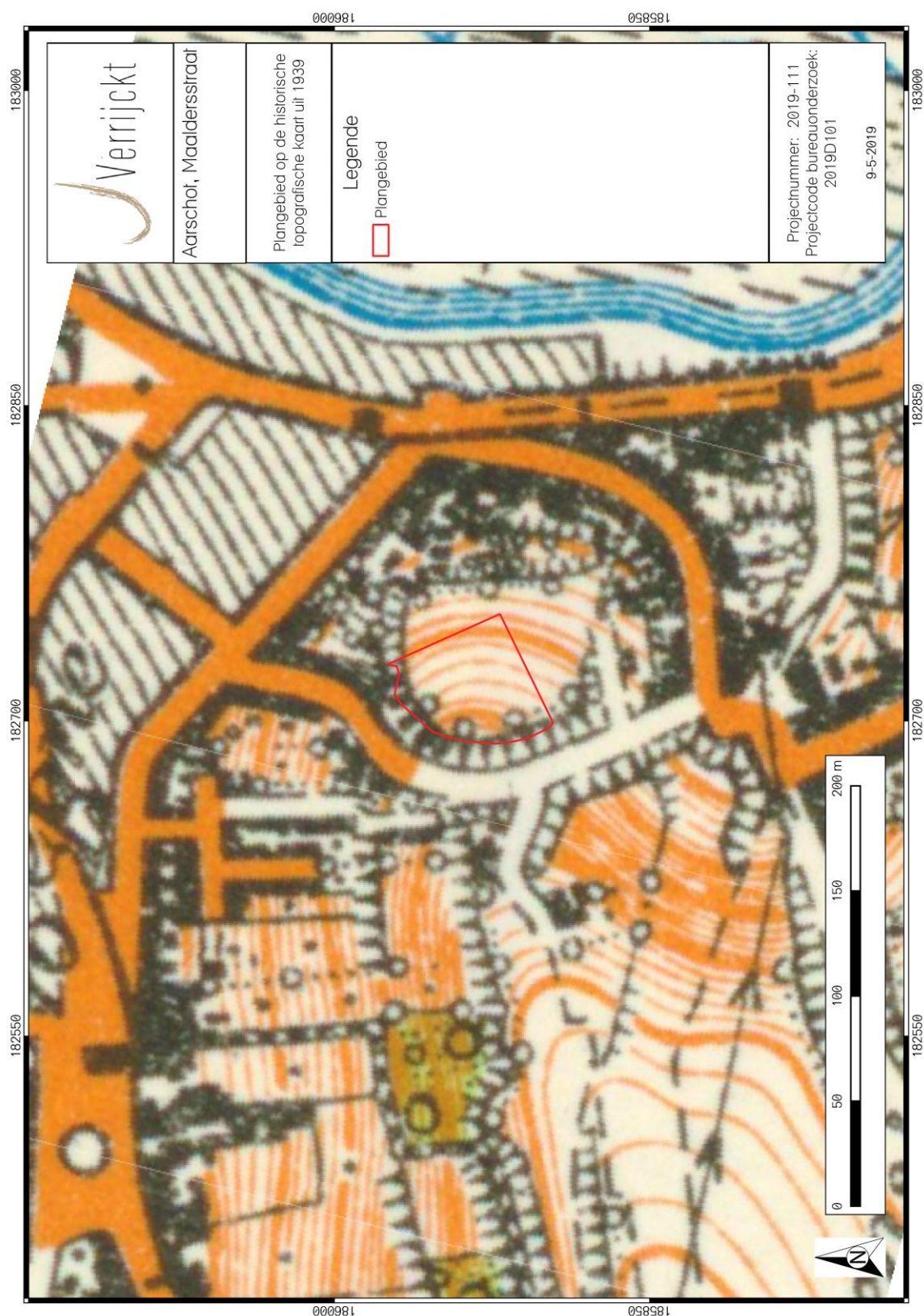

⁵⁰ GEOPUNT 2018e

Figuur 40: Plangebied op de historische topografische kaart uit 1873⁵¹

⁵¹ <https://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

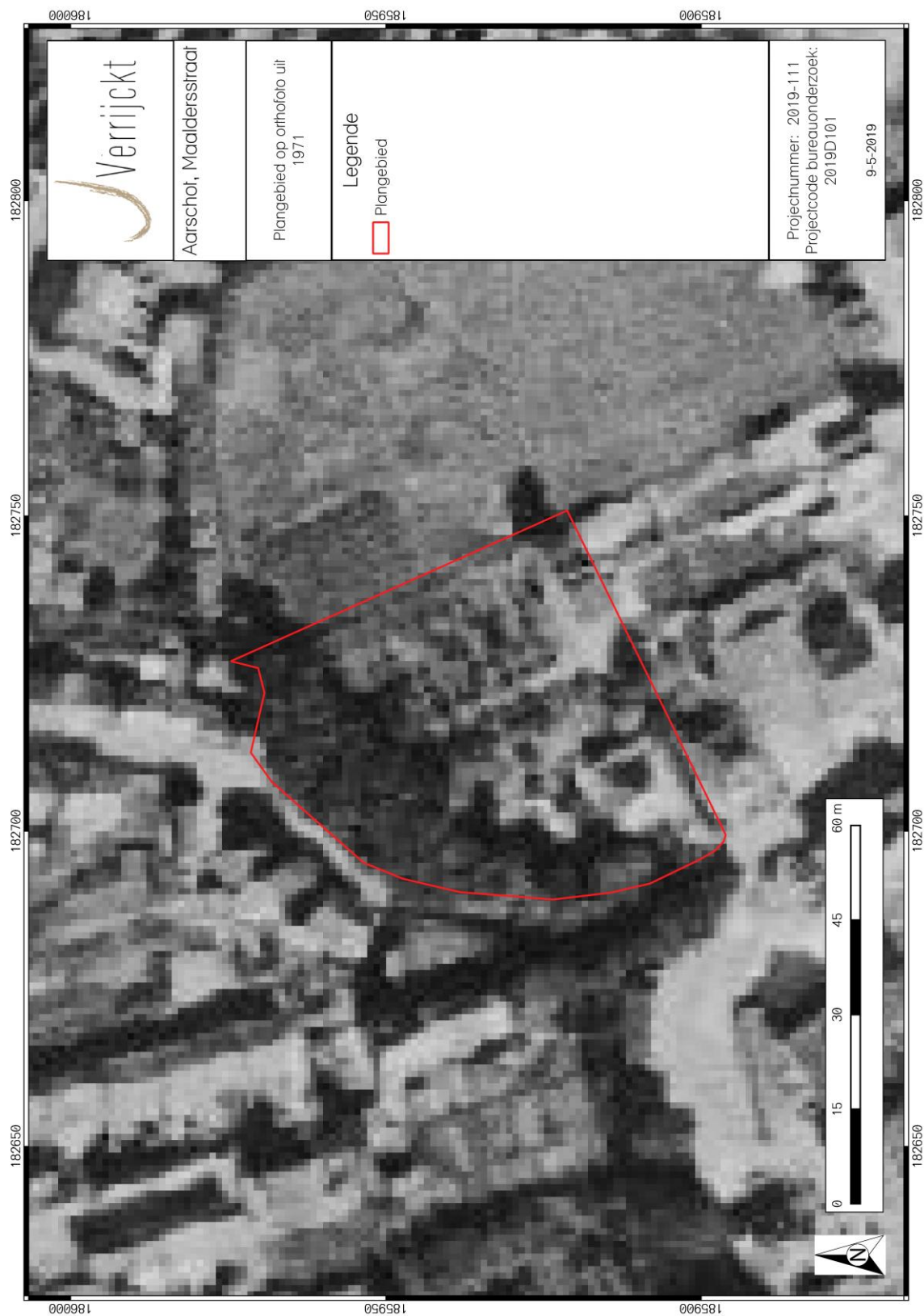
Figuur 41: Plangebied op de historische topografische kaart uit 1939⁵²

⁵² <https://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

Figuur 42: Plangebied op de historische topografische kaart uit 1969⁵³

⁵³ <https://www.cartesius.be/CartesiumPortal/>

Figuur 43: Plangebied op de orthofoto uit 1971⁵⁴

⁵⁴ AGIV 2018e

Figuur 44: Plangebied op de orthofoto uit 1979-1990⁵⁵

⁵⁵AGIV 2018e

Figuur 45: Plangebied op de orthofoto uit 2005-2007⁵⁶

⁵⁶ AGIV 2018e

Figuur 46: Plangebied op de orthofoto uit 2015⁵⁷

⁵⁷ AGIV 2018e

1.4.7 Archeologisch bronnen

Het plangebied is gelegen in de historische stadskern van Aarschot. Het is gelegen binnen een vastgestelde archeologische zone. Binnen de contouren van het plangebied is één archeologische waarde vastgesteld, namelijk een mogelijke donjon of (dubbele) toren (CAI-nummer 3757) op de locatie 'Verloren Cost'. Deze locatie wordt omgeven door de huidige Nieuwstraat, Maaldersstraat en Tiensestraat. De Maaldersstraat en Tiensestraat monden uit aan de Brakepoort. Dit was één van de poorten van de vroegere stadsomwalling. De mogelijke donjon of (dubbele) toren wordt afgebeeld op de Deventerkaart (ca. 1550), de ets van Jean-Baptist Gramaye (1606), de figuratieve kaart van Croy (einde 16de eeuw), de wandkaarten van het hertogdom Aarschot (1759-1775) en het primitief kadaster (1822). Opmerkelijk is dat het primitief kadaster de (dubbele) toren net buiten het plangebied weergeeft. Op de overige kaarten en voorstellingen wordt de toren in het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied weergegeven. Op de latere historische kaarten wordt er geen toren weergegeven. Nog opmerkelijk is dat op de figuratieve kaart van Croy er geen dubbele toren wordt afgebeeld. Op de wandkaarten van het hertogdom van Aarschot is dit niet duidelijk en op het primitief kadaster wordt er enkel een aanduiding gegeven van de mogelijke locatie van de (dubbele) toren. De toren zou mogelijk verwijzen naar de lokale woonplaats van de heer van Aarschot, met name het kasteel nabij de Gracht. Echter kan dit niet met zekerheid gezegd worden. Dit kasteel zou een oudere burcht zijn geweest die gelegen was op een strategische zuidelijke hoogte van de stad. In de 10de – 11de eeuw verschenen zulke strategische burchten. Doorgaans waren ze gelegen op een hoogte net buiten het centrum van de nederzetting, wat ook het geval is bij het te onderzoeken plangebied. Oorspronkelijk waren deze burchten opgetrokken in hout. Nadien, omstreeks de 12de eeuw, vond er een overgang plaats naar steen. Deze overgang gebeurde geleidelijk en begon met een centrale torengedebouw. Tussen het einde van de 11de en het midden van de 13de eeuw, verdween het nut van de hogere ligging. Hierdoor verlieten de heren meestal hun berg om zich dichterbij de nederzetting te gaan vestigen. De houten gedeelten van de burcht verdwenen, maar het stenen torengedebouw bleef een langere tijd verder bestaan, naargelang er nog gebruik van werd gemaakt. De toren die op bovengenoemde historische kaarten aanwezig is in, of direct nabij, het plangebied kan mogelijk nog een voorstelling zijn van de toen nog bestaande stenen torenconstructie van de oude burcht van Aarschot. De resten van dat gebouw, toen 'Verloren Cost' genoemd, werden in de 17de eeuw afgebroken. Dit is ook te zien op de latere historische kaarten, behalve op de wandkaarten en het primitief kadaster. De toren kreeg mettertijd mogelijk een ander functie, zoals mogelijk een uitkijktoren boven de stadsmuren.⁵⁸ Verder archeologisch onderzoek van mogelijk resterende grondvesten zal moeten uitwijzen of het een overblijfsel is van een burcht.

Voor de ruime omgeving van het plangebied kunnen zowel de Centrale Archeologische Inventaris (CAI), als de archeologische gebeurtenissen, (vastgestelde) archeologische zones en goedgekeurde archeologienota's geraadpleegd worden. Allereerst volgt hieronder een lijst van de gekende archeologische waarden zoals weergegeven in de archeologische databank van vindplaatsen in Vlaanderen (CAI).

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.⁵⁹

CAI-NUMMER	TOPONIEM	OMSCHRIJVING	DATERING	BRON
3757	VERLOREN COST	OP EEN AFGERONDE HEUVEL INGESLOTEN DOOR DE TIENSESTRAAT-NIEUWSTRAAT EN DE MAALDERSTRAAT NABIJ DE BRAKEPOORT (DIE DEEL	VOLLE MIDDELEEUWEN	JACOB VAN DEVENTER HOLEMANS F. 1992: HET MIDDELEEUWS KASTEEL VAN DE HEREN VAN

⁵⁸ HOLEMANS F. 1992, 35-36.

⁵⁹ CAI 2018

		UITMAAKTE VAN DE MIDDELEEUWSE STADSMUUR) → DONJON/DUBBELE TOREN VIA KAARTSTUDIE EN HISTORISCH ONDERZOEK		AARSCHOT, HET OUDE LAND VAN AARSCHOT, XXVII, 1, 32-36. VAN DE KONIJNENBURG, R. & JANSSEN, J. 2012: ARCHEOLOGISCHE PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM. SITE: AARSCHOT - "VERLOREN KOST / MOLENBERG", ONUITGEGEVEN RAPPORT, TOPS@HOME BVBA. DE KEULENAER, P. (ED.) 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 1, AARSCHOT, 93. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 110.
161567	SPAANS FORT (DEELS IN HET BEGIJNHOF)	FORT VIA KAARTSTUDIE	16 ^{DE} EEUW	DE KEULENAER, P. (ED.) 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 1, AARSCHOT, 297. CEULEMANS J., VAN HEES I. & VAN HEES J. 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 2, 59.
2307	BEGIJNHOF	KLOOSTER VIA KAARTSTUDIE	LATE MIDDELEEUWEN	GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: INVENTARIS VAN HET CULTUURBEZIT IN VLAANDEREN, ARCHITECTUUR, PROVINCIE BRABANT, ARRONDISSEMENT LEUVEN, BOUWEN DOOR DE EEUWEN HEEN, 1, 18. CEULEMANS J., VAN HEES I. & VAN HEES J. 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 2, 59-81. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 129-134.

293	ONZE-LIEVE-VROUWKERK	KERK, VLAAGRAF EN GAFKELDERS VIA KAARTSTUDIE, LUCHTFOTOGRAFIE, OPGRAVING EN CONTROLE VAN WERKEN	VOLLE MIDDELEEUWEN EN 16 ^{DE} EEUW	REGION WALLONNE, COLLECTIE CHARLES LEVA, D-1337. WOUTERS W. EN M. SMEETS 2003: DE ONZE- LIEVE-VROUWKERK VAN AARSCHOT, RECENT ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK IN VLAAMS- BRABANT. PROVINCIALE INFODAG ARCHEOLOGIE 2003, 2. GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: INVENTARIS VAN HET CULTUURBEZIT IN VLAANDEREN, ARCHITECTUUR, PROVINCIE BRABANT, ARRONDISSEMENT LEUVEN, BOUWEN DOOR DE EEUWEN HEEN, 1, 14-16. VERSTREPEN J. 1954: DE AARSCHOTSE KERKEN. 2. HET OUDE ROMAANS BEDEVAARTSOORD VAN OLV, MEER SCHOONHEID, JG 2, NR. 4, 24. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 114-119.
859	VOORMALIG KAPUCIJNENKLOOSTER	KLOOSTER VIA KAARTSTUDIE EN CONTROLE VAN WERKEN	17 ^{DE} EEUW	VERPOYLT 1963: HET KLOOSTER VAN DE KAPUCIJNEN TE AARSCHOT, DE BRABANTSE FOLKLORE, NR. 158, JUNI 1963, P. 46- 56. GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: INVENTARIS VAN HET CULTUURBEZIT IN VLAANDEREN, ARCHITECTUUR, PROVINCIE BRABANT, ARRONDISSEMENT LEUVEN, BOUWEN DOOR DE EEUWEN HEEN, 1, 16. CEULEMANS J., VAN HEES I. & VAN HEES J. 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN

				AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 2, 101-111. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 144-145.
3020	DROSSAERDE/BALJUWHUIS	SITE MET WALGRACHT, KAPEL BROUWERIJ VIA TOEVALSVONDST (SLOOP) EN KAARTSTUDIE	LATE MIDDELEEUEWEN NIEUWSTE TIJD	ARCHIEF IAP A.R. 1942: OUDHEIDKUNDIGE ONTDEKKINGEN BIJ DE AFBRAAK VAN HET "DROSSAARDE" TE AARSCHOT, DE VLAMING, 18-10-1942. Genicot L.F., Van Aerschot S., De Crombrugghe A., Sansen H. & Vanhove J. 1971: Inventaris van het cultuurbezit in Vlaanderen, Architectuur, Provincie Brabant, Arrondissement Leuven, Bouwen door de eeuwen heen, 1, 20. HOLEMANS F. 1992: HET MIDDELEEUEWS KASTEEL VAN DE HEREN VAN AARSCHOT, HET OUDE LAND VAN AARSCHOT, XXVII, 1, 32-36. MINNEN B. EN DUVOSQUEL J.M. 1993: ALBUMS DE CROY. HET HERTOOGDOM AARSCHOT ONDER KAREL VAN CROY (1595-1612). KADASTERS EN GEZICHTEN, 82-87. DE KEULENAER, P. (ED.) 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 1, AARSCHOT. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 127 EN 150-151.
161570	MIDDELEEUEWSE STADSOMWALLING	STADSOMWALLING DIE BESTOND UIT MUREN, WALLEN EN RINGGRACHTEN VIA KAARTSTUDIE	LATE MIDDELEEUEWEN	DE KEULENAER, P. (ED.) 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 1, AARSCHOT., 110-111. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 19-22.

216804	THEO DE BECKERSTRAAT 11	GEBOUW PLATTEGRONDEN + AARDEWERKSCHEVEN (ROOD EN GRIJSBAKKEND UIT DE 19DE-20 ^{STE} EEUW) + METALEN VOORWERPEN VIA MECHANISCHE PROSPECTIE	19 ^{DE} EEUW	WESEMAEL, E. & AUGUSTIN, S., 2017. EEN BUREAUONDERZOEK EN EEN PROSPECTIE MET INGREEP IN DE BODEM AAN DE THEO DE BECKERSTRAAT 11 TE AARSCHOT, TONGEREN: ARON BVBA, ARON-RAPPORT 415.
151332	GROTE MARKT II (NOORD)	GRACHT, VERSCHILLENDE KLEINE HOUTFRAGMENTEN EN DIERLIJKE BOTFRAGMENTEN IN GRACHT, DRIE FRAGMENTEN VAN EEN BOM (WO II) VIA MECHANISCHE PROSPECTIE	LATE MIDDELEEUWEN	VAN DER HEGGEN, F. 2010: HET ARCHEOLOGISCH ONDERZOEK OP DE GROTE MARKT TE AARSCHOT. RAPPORTAGE VAN DE BEKOMEN RESULTATEN.
152792	ARMPOMP	WATERPUT VIA TOEVALSVONDST EN CONTROLE VAN WERKEN	16 ^{DE} EEUW	PAUWELS, D. 2011: ERFGOED TUSSEN HERINRICHTING EN HERINNERING. RAPPORTAGE VAN EEN VONDSTMELDING BIJ DE WATERPOMP OP DE GROTE MARKT TE AARSCHOT (VLAAMS-BRABANT), ONUITGEGEVEN RAPPORT.
3019	MARTELARENSTRAAT	AARDEWERK (2 GAVE URNEN) VIA TOEVALSVONDST	IJZERTIJD (DATERING ONZEKER)	STEDELIJK MUSEUM AARSCHOT ELISABETHLAAN 103 3200 AARSCHOT.
3018	HOF BOONEWIJC/DEKENIJ TE	OPENBARE GEBOUWEN (DENKENIJ) VIA KAARTSTUDIE	LATE MIDDELEEUWEN	ARCHIEF IAP VAN WINCKEL J. 1948: DE "OUDE DEKENIJ" VAN AARSCHOT, DE TOERIST 27, 17, 421-422. GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: INVENTARIS VAN HET CULTUURBEZIT IN VLAANDEREN, ARCHITECTUUR, PROVINCIE BRABANT, ARRONDISSEMENT LEUVEN, BOUWEN DOOR DE EEUWEN HEEN, 1, 20. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 119-120.
165571	KW-LINIE TPM 25	BUNKERS VAN DE KW-LINIE (BRUGGENHOOFD MECHELEN)	20 ^{STE} EEUW (1939-1940)	WWW.KWLINIE.BE

		VIA HISTORISCH ONDERZOEK		
3874	BONEWIJK	KLOOSTER VIA TOEVALSVONDST (CONTROLE VAN WERKEN) EN KAARTSTUDIE	LATE MIDDELEEUWEN (1439)	ANONIEM 1963: OVERBLIJFSELEN VAN KAPEL BLOOTGELEGD IN AARSCHOT, DE BRABANTSE FOLKLORE, NR. 158, 272-273. Pauwels, D. 2010: Rapportage vondstmelding te Aarschot - Leuvenestraat 94 (prov. Vlaams-Brabant), onuitgegeven rapport. CEULEMANS J., VAN HEES I. & VAN HEES J. 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DKEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 140-144EEL 2, 55-58. ARCHIEF DIRK PAUWELS (OE-MEDEWERKER), AARSCHOT - LEUVENSESTRAAT 94, SERIE VONDSTMELDINGEN.
15006	KINDERVELD	AARDEWERK VIA VELDPROSPECTIE	17 ^{DE} EEUW	/
199	ORLEANSTOREN	LITHISCH MATERIAAL VIA VELDPROSPECTIE	STEENTIJD	VERMEERSCH P.M. 1976: HET STEENTIJDMATERIAAL UIT HET NOORDELIJK HAGELAND, OUDHEIDKUNDIGE REPERTORIA, XI, DEEL 1, TEKST, 77-78.
3016	AURELIAANSTOREN	WAL (HOEKTOREN VAN DE STADSOMWALLING) VIA LUCHTFOTOGRAFIE	LATE MIDDELEEUWEN	REGION WALLONNE, COLLECTIE CHARLES LEVA, D-1340. GENICOT L.F., VAN AERSCHOT S., DE CROMBRUGGHE A., SANSEN H. & VANHOVE J. 1971: INVENTARIS VAN HET CULTUURBEZIT IN VLAANDEREN, ARCHITECTUUR, PROVINCIE BRABANT, ARRONDISSEMENT LEUVEN, BOUWEN DOOR DE EEUWEN HEEN, 1, 22.

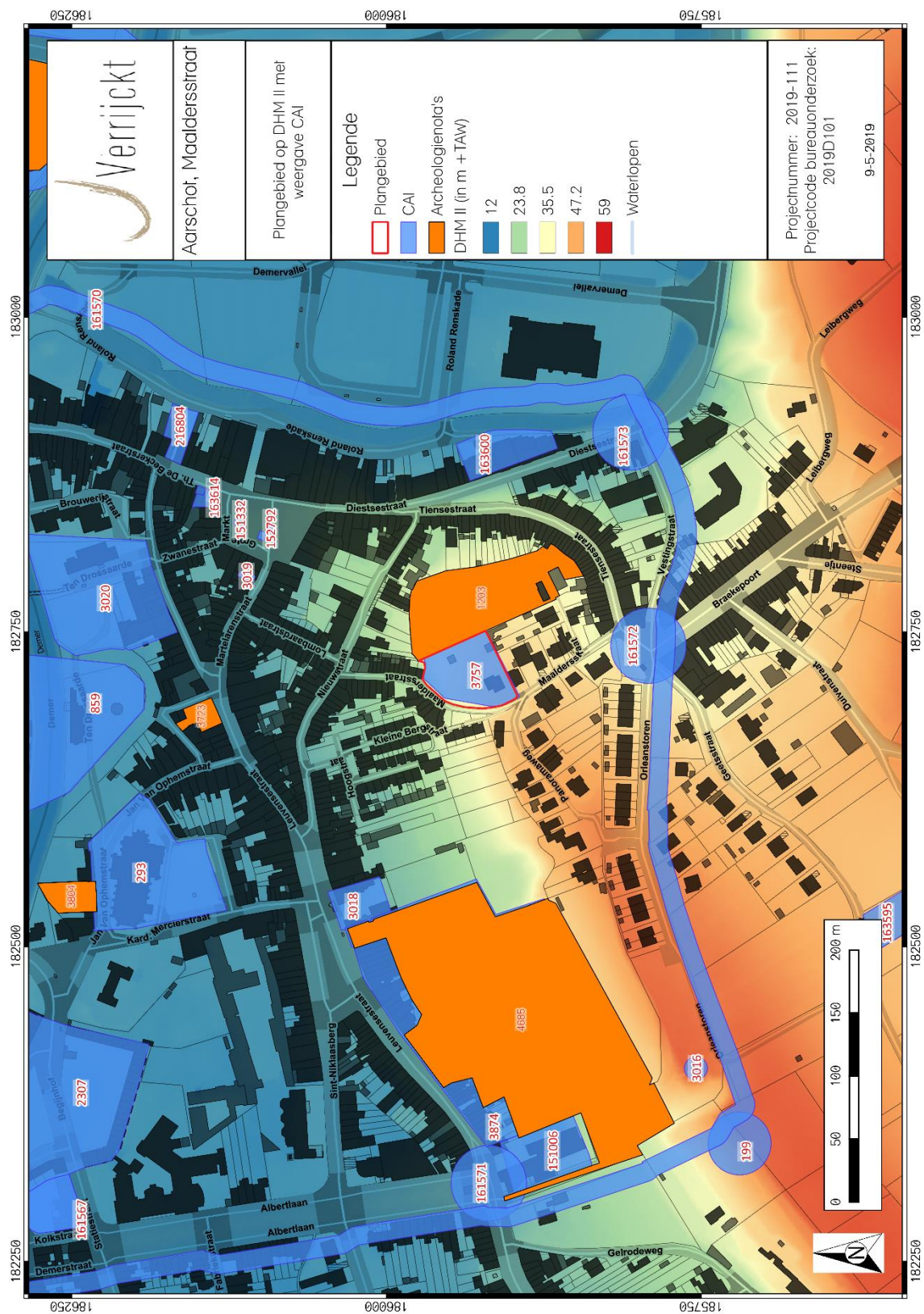
				KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 26.
161572	BRAKEPOORT TIENSEPOORT	OF STADSPOORT VIA KAARTSTUDIE	LATE MIDDELEEUEWEN	DE KEULENAER, P. (ED.) 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 1, AARSCHOT, 111-152. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 23-24.
161573	WATERPOORT	STADSPOORT VIA KAARTSTUDIE	LATE MIDDELEEUEWEN	DE KEULENAER, P. (ED.) 2012: AARSCHOT 800 JAAR. GESCHIEDENIS VAN AARSCHOT IN WOORD EN BEELD. DEEL 1, AARSCHOT, 110-111. KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 25.
163600	VOORSTE EN ACHTERSTE BERGMOLEN (KLEIN BEMDEKEN)	2 WATERMOLENS VIA HISTORISCH ONDERZOEK	LATE MIDDELEEUEWEN	KEMPENEERS, P., 2009. AARSCHOT. PLAATSNAMEN EN HUN GESCHIEDENIS, TIENEN, 159-160.

In de omgeving van het plangebied zijn een heleboel CAI-meldingen voorhanden. De CAI-meldingen hebben voornamelijk betrekking op historische constructies (kerk met vlakgraf en grafkelders, kloosters, sites met walgrachten, molens, stadsomwalling, stadspoorten, torens, fort, een wal, bunkers, etc.) uit de volle middeleeuwen, late middeleeuwen, nieuwe tijd (16de, 17de en 19de eeuw) en nieuwste tijd. Vervolgens zijn er ook nog verschillende kleine houtfragmenten, dierlijke botfragmenten, drie bomfragmenten uit WO II, een waterput, en enkele aardewerkscherven en metalen voorwerpen gevonden (15006, 151332 en 216804). Deze archeologische resten zijn te dateren uit de late middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd. Ook zijn aardewerkvondsten uit de ijzertijd (datering hierbij is nog niet zeker, 3019) aangetroffen. Dit voornamelijk in een lager gelegen gebied. Steentijdvondsten zijn ook aangetroffen nabij de Orléanstoren (199). Deze zijn wel aangetroffen op een gelijkaardige ligging als het te onderzoeken plangebied. De meldingen zijn gevonden en onderzocht via kaartstudies, historische onderzoeken, toevalsvondsten bij controle van de werken, mechanische prospecties en opgravingen.

Tot slot is net naast het plangebied een archeologienota geschreven in 2016 met ID 1203. Op het terrein kwam er een 20 à 30 cm dikke Ap-horizont voor met hieronder een 10 tot 60 cm dikke B-horizont. Onder de B-horizont is op haar beurt de C-horizont aanwezig (Fig. 48). Het terrein is bedekt met leem. In de uiterste zuidzijde van het onderzocht plangebied is een kleine ophoging aangetroffen als gevolg van het opstapelen van tuinafval. Op het terrein werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij er zeven proefsleuven zijn getrokken. In de sleuven werden sporen van drainagegreppels, plantgaten of wortelgangen en andere vormen van bioturbatie aangetroffen. De aanwezigheid van de mogelijke burchttoren die op enkele historische kaarten wordt weergegeven, werd in het onderzocht plangebied niet teruggevonden. De auteur en uitvoerder van de

archeologienota en het proefsleuvenonderzoek, R. Van de Konijnenburg, neemt aan dat deze meer richting het westen en met name in het te onderzoeken plangebied, zou liggen. De vraag hierbij is of de locatie van de toren op de Deventerkaart, de ets van Gramaye, de figuratieve kaart van Croy en de wandkaarten van het hertogdom van Aarschot gevolgd moet worden, of eerder de aantekening van P. Kempeneers op het primitief kadaster uit 1822 waarbij de toren zich net buiten het te onderzoeken plangebied valt.⁶⁰

⁶⁰ VAN DE KONIJNENBURG, R. 2016. (ID 1203)

Figuur 47: Plangebied en omgeving met weergave van de CAI op DHM II⁶¹

⁶¹ CAI 2018 ; AGIV 2018b

Figuur 48: Profielen (⊙ Haast bvba) ⁶²

⁶² VAN DE KONIJNENBURG, R. 2016, 11. (ID 1203)

1.5 Besluit

1.5.1 Beantwoording onderzoeksvragen

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?

Het plangebied is gelegen in de historische stadskern van Aarschot. Het is gelegen binnen een vastgestelde archeologische zone. Binnen de contouren van het plangebied is één archeologische waarde vastgesteld, namelijk een mogelijke donjon of dubbele toren (CAI-nummer 3757) op de locatie 'Verloren Cost'. De mogelijke donjon of dubbel toren wordt afgebeeld op de Deventerkaart (ca. 1550), de ets van Jean-Baptist Gramaye (1606), de figuratieve kaart van Croy (einde 16de eeuw), de wandkaarten van het hertogdom Aarschot (1759-1775) en het primitief kadaster (1822). Opmerkelijk is dat het primitief kadaster de toren net buiten het plangebied weergeeft. Op de overige kaarten en voorstellingen wordt de toren in het zuidwestelijke gedeelte van het plangebied weergegeven. Op de latere historische kaarten wordt er geen toren weergegeven. Hierop wordt weergegeven dat het plangebied onbebouwd is en in gebruik is als akkerland waarbij het gelegen is op een helling. Omstreeks 1969 is er bebouwing aanwezig in het zuidelijke gedeelte van het plangebied. Het overige gedeelte van het plangebied blijft in gebruik als grasland en bebost gebied. De toren zou mogelijk verwijzen naar de lokale woonplaats van de heer van Aarschot, met name het kasteel nabij de Gracht. Echter kan dit niet met zekerheid gezegd worden. Dit kasteel zou een oudere burcht zijn geweest die gelegen was op een strategische zuidelijke hoogte van de stad. De toren die op bovengenoemde historische kaarten aanwezig is in, of direct nabij, het plangebied kan mogelijk nog een voorstelling zijn van de toen nog bestaande stenen torenconstructie van de oude burcht van Aarschot. De resten van dat gebouw, toen 'Verloren Cost' genoemd, werden in de 17de eeuw afgebroken. Dit is ook te zien op de latere historische kaarten, behalve op de wandkaarten en het primitief kadaster. De toren kreeg mettertijd mogelijk een ander functie, zoals misschien een uitkijktoren boven de stadsmuren. Verder archeologisch onderzoek van mogelijk resterende grondvesten zal moeten uitwijzen of het een overblijfsel is van een burcht. Net naast het plangebied is er een archeologienota geschreven in 2016 met ID 1203. Op het terrein werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd waarbij er zeven proefsleuven zijn getrokken. In de sleuven werden sporen van drainagegreppels, plantgaten of wortelgangen en andere vormen van bioturbatie aangetroffen. De aanwezigheid van de mogelijke burchttoren die op enkele historische kaarten wordt weergegeven, werd in het onderzocht plangebied niet teruggevonden. De auteur en uitvoerder van de archeologienota en het proefsleuvenonderzoek, R. Van de Konijnenburg, neemt aan dat deze meer richting het westen, en met name in het te onderzoeken plangebied, zou liggen. De vraag hierbij is of de locatie van de toren op de Deventerkaart, de ets van Gramaye, de figuratieve kaart van Croy en de wandkaarten van het hertogdom van Aarschot gevolgd moet worden, of eerder de aantekening van P. Kempeneers op het primitief kadaster uit 1822 waarbij de toren zich net buiten het te onderzoeken plangebied valt.⁶³ Daarnaast stelt zich ook de vraag of het gaat om een enkele of dubbele toren, aangezien de kaarten hierin zich ook tegenspreken. Uit het DHM is er een hoogteverschil afgeleid op het terrein, maar momenteel is het onbekend of het hier gaat om een natuurlijk of antropogeen reliëfverschil. Duidelijke aanwijzingen naar een vroegere burcht met (dubbele) toren is hier nog niet uit af te leiden.

Verder zijn in de omgeving van het plangebied een heleboel CAI-meldingen voorhanden. De CAI-meldingen hebben voornamelijk betrekking op historische constructies (kerk met vlakgraf en grafkelders, kloosters, sites met walgrachten, molens, stadsomwalling, stadspoorten, torens, fort, een wal, bunkers, etc.) uit de volle middeleeuwen, late middeleeuwen, nieuwe tijd (16de, 17de en 19de eeuw) en nieuwste tijd. Vervolgens zijn er ook nog verschillende kleine houtfragmenten, dierlijke

⁶³ VAN DE KONIJNENBURG, R. 2016. (ID 1203)

bolfragmenten, drie bomfragmenten uit WO II, een waterput, en, enkele aardewerkscherven en metalen voorwerpen gevonden (15006, 151332 en 216804). Deze archeologische resten zijn te dateren uit de late middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd. Ook zijn aardewerkvondsten uit de ijzertijd (datering hierbij is nog niet zeker, 3019) aangetroffen. Dit voornamelijk in een lager gelegen gebied. Steentijdvondsten zijn ook aangetroffen nabij de Orléanstoren (199). Deze zijn wel aangetroffen op een gelijkaardige ligging als het te onderzoeken plangebied. De meldingen zijn gevonden en onderzocht via kaartstudies, historische onderzoeken, toevalsvondsten bij controle van de werken, mechanische prospecties en opgravingen.

- Zijn er gegevens gekend dat de bodem (deels) verstoord is?

Het plangebied is momenteel in gebruik als deels bebouwd gebied, respectievelijk 45 m², 54 m² en 165 m². Ook verharding (ca. 331 m²) is op het terrein aanwezig. Onbekend is de diepteverstoring van de constructies, maar er kan een funderingsdiepte van ca. 80 cm -mv (vorstvrije diepte) worden aangenomen. Onbekend is of er kelders aanwezig zijn in het plangebied. De aanwezige gebouwen en verharding zullen worden gesloopt. Daarnaast is het plangebied in gebruik als grasland en als bebost terrein. Figuur 3 geeft de verstoringkaart weer. Figuren 4 en 5 geven de buitenkant van het plangebied weer. Het plangebied kent een stenen ommuring waarop bomen staan. Het plangebied ligt op een zeer steile helling.

- Wat is de impact van de geplande werken?

De opdrachtgever plant op het terrein een appartementsblok met aanhorigheden (Fig. 6). Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

Het appartementsblok zal een grootte hebben van ca. 942,3 m². Dit blok zal bestaan uit verschillende verdiepingen, waaronder ook een ondergrondse parkeergarage voor fietsen en auto's wordt voorzien. Deze ondergrondse parkeergarage zal bestaan uit twee niveau's. De maximale diepte is ca. 930 cm. De toegang voor de fietsers en voetgangers situeert zich aan de noordkant. Hier zal de plaatselijke keermuur worden weggenomen. De ingang zal hierbij ca. 2 m breed zijn. De toegang voor de auto's situeert zich aan de oostkant. Deze inrit zal ca. 4 m breed zijn. Aan deze kant is geen keermuur meer aanwezig. Op deze plaats is er reeds een inrit aanwezig. Doordat het appartementsblok zich situeert op een steile helling zullen er ook nog ondergrondse appartementen en bergingen worden voorzien. (Fig. 7 t/m 14)

De oppervlakte van de verhardingen van paden en inritten komt neer om ca. 233,5 m². De diepte van deze aanhorigheden is onbekend, maar er kan een minimale diepte van ca. 50 cm worden aangehouden. (Fig. 6)

Daarnaast zullen er ook ondergrondse nutsvoorzieningen worden aangelegd. Dit op een maximale diepte van 3 m -mv. De ondergrondse riolering zal zich onder en naast het gebouw situeren. Verschillende putten, zoals een voorfilter, regenwaterput (10.000 liter), een infiltratieput (50 m²), een septicische put (10.000 liter) en toezichtspullen zullen hierbij worden voorzien. Deze putten zullen worden aangesloten aan de bestaande openbare riolering. (Fig. 8)

Op het terrein zal ook groenzone worden voorzien. De beplanting op de talud wordt maximaal behouden. Waar dit niet mogelijk is, zoals ter hoogte van de fiets- en voetgangersingang, worden deze heraangeplant. Ook enkele bomen zullen behouden blijven (grijze bomen op figuur 6). Tot slot zal de bestaande keermuur in beton en in kassei ook behouden blijven.

In totaal zullen de bodemingrepen een oppervlakte aannemen van ca. 1.940 m². (Fig. 15)

- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?

Ja, er is via archeologisch onderzoek op de aanpalende percelen reeds informatie beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief. Echter moet er rekening gehouden worden met het feit dat dit niet geheel zeker is met betrekking tot het te onderzoeken plangebied. Verder onderzoek zal nog steeds moeten uitwijzen hoe de bodemopbouw van het te onderzoeken plangebied eruit ziet.

Uit eerder veldonderzoek net naast het plangebied is gebleken dat op het terrein er een 20 à 30 cm dikke Ap-horizont aanwezig is met hieronder een 10 tot 60 cm dikke B-horizont. Onder de B-horizont is op haar beurt de C-horizont aanwezig (Fig. 48). Het terrein is bedekt met leem. In de uiterste zuidzijde van het onderzocht plangebied is een kleine ophoging aangetroffen als gevolg van het opstapelen van tuinafval.⁶⁴

- Is er een archeologische site aanwezig? Zo ja, wat zijn de karakteristieken en de bewaringstoestand ervan? Wat is de relatie met het landschap? Welke waarde heeft de site?

Er zijn niet afdoende aanwijzingen dat er binnen de contouren van het plangebied een goed bewaarde archeologische site aanwezig is. Om uitsluitsel te geven is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk.

- Wat is de te volgen strategie tijdens een eventueel verder onderzoek en welke bijkomende onderzoeksvragen moeten daarbij beantwoord worden?

Allereerst is een landschappelijk booronderzoek noodzakelijk in het gehele plangebied. Dit landschappelijk booronderzoek zal aantonen of er verstoringen aanwezig zijn, en/of er eventuele resten aanwezig zijn van de vroegere burcht met donjon of (dubbele) toren. Ook zal het onderzoek de aanwezigheid van een podzolbodem of een begraven paleobodem kunnen aantonen. Indien er een podzolbodem of begraven paleobodem wordt aangetroffen is een archeologisch booronderzoek noodzakelijk. Indien er geen podzolbodem of paleobodem wordt aangetroffen kan overgegaan worden naar een proefsleuvenonderzoek.

1.5.2 Archeologische verwachting

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Aarschot. In de historische bronnen komt de gemeente pas voor in 1107. De naam is een samenstelling van de Germaanse vormen *arnu* (arend) en *skauta* (beboste hoek hoger land, uitspringend in moerassig terrein). De oude parochie omvatte een groot gebied waarbij ook Baal, Begijnendijk, Gelrode en Rillaar hoorde. Sinds de 12de eeuw was Aarschot het centrum van een heerlijkheid. Burgers worden voor het eerst vermeld in 1200. Aarschot ontwikkelde zich dankzij scheepsverkeer op de Demer en de opbloeiende handelsbeweging tussen Brugge en Keulen. Ook de lakenindustrie en de plaatselijke wijnbouw kende succes. In 1432 kende de stad 732 huizen, een begijnhof, een Bogaardenklooster, een gasthuis en een nonnenklooster Sint-Niklaasberg. Verschillende families hebben de stad en haar omgeving in handen gehad, zoals familie Harcourt, Croy en Arenberg. In de loop van de 15de eeuw werd Aarschot geteisterd door rampen waardoor er een economische achteruitgang ontstond. Zo waren er economische neergangen in de lakennijverheid en wijnbouw, en werd de stad vernield door een brand. Twee vrije

⁶⁴ VAN DE KONIJNENBURG, R. 2016. (ID 1203)

jaarmarkten moesten de economie opnieuw stimuleren. Hierbij waren de brouwindustrie, de ledernijverheid en het ambacht der scheepstrekken op de Demer belangrijk. In de 17de en 18de eeuw blijft het stadje als gewestmarkt enige betekenis houden. Tijdens de 2de helft van de 18de eeuw worden de toenmalige gehuchten Gelrode, Begijnendijk en Baal zelfstandige gemeenten. In de 19de eeuw fungeerde Aarschot nog steeds als markt en als centrum van middelbaar onderwijs voor de omgeving. Tijdens WO I en WO II werd Aarschot zwaar geteisterd. De stad werd tijdens WO I helemaal afgebrand door de Duitsers en tijdens WO II richtten de geallieerden veel schade aan.⁶⁵ Op de historische kaarten komt naar voren dat het plangebied voornamelijk onbebouwd is geweest en in gebruik is geweest als akkerland in ieder geval tot ca. 1969. Vanaf deze periode is het zuidelijke gedeelte van het plangebied bebouwd en verhard. Het overige gedeelte van het plangebied bestaat voornamelijk uit gras en bebost gebied. Echter is het opmerkelijk dat op bepaalde historische kaarten, zoals de Deventerkaart (ca. 1550), de ets van Jean-Baptist Gramaye (1606), de figuratieve kaart van Croy (einde 16de eeuw), de wandkaarten van het hertogdom Aarschot (1759-1775) en het primitief kadaster (1822) een (dubbele) toren of donjon (CAI-nummer 3757) wordt afgebeeld in het plangebied. Op de andere historische kaarten wordt er geen enkele aanduiding van deze (dubbele) toren of donjon weergegeven. Op het primitief kadaster valt deze (dubbele) toren net buiten het plangebied en situeert deze zich meer ten zuiden van het plangebied. Onzeker is momenteel de exacte locatie van deze (dubbele) toren of donjon, alsook of het gaat om een dubbele toren of niet. Op de figuratieve kaart van Croy wordt geen dubbele toren afgebeeld. Op de wandkaarten van het hertogdom van Aarschot is dit niet duidelijk en op het primitief kadaster wordt er enkel een aanduiding gegeven van de mogelijke locatie van de (dubbele) toren. De (dubbele) toren of donjon verwijst mogelijk naar een vroegere burcht die dienst heeft gedaan als woonplaats voor de heren van Aarschot. Echter is dit niet zeker. Uit een proefsleuvenonderzoek dat heeft plaatsgevonden net naast het plangebied zijn er geen aanwijzingen aangetroffen van een vroegere burcht. Op basis van enkele historische kaarten is er een hoge kans op het aantreffen van funderingen van een vroegere burcht met een (dubbele) stenen toren.

De omgeving rondom het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen 12 en 59 m + TAW (Fig. 16). Ten zuiden van het plangebied bevindt zich een hoger gelegen deel. Ten noorden van het plangebied situeert zich een vallei. In deze vallei stroomt de Demer. De Demer ligt op circa 300 m ten noorden van het plangebied. Op ca. 150 m ten oosten van het plangebied stroomt een zijrivier van de Demer. Mogelijk gebeurt de afwatering via deze waterloop. Het hoger gelegen deel wordt de Kouterberg genoemd.⁶⁶ Op microschaal ligt het plangebied tussen 29 en 40 m +TAW. Het plangebied kent een helling naar het zuidwesten toe. Dit reliëfverschil lijkt op het eerste zicht van natuurlijke oorsprong te zijn, aangezien ten zuiden van het plangebied zich het hoger gelegen deel of de Kouterberg bevindt. Mogelijk kan het reliëfverschil ook te wijten zijn aan de vroegere burcht met (dubbele) toren. Maar duidelijke aanwijzingen zijn hier nog niet uit af te leiden. Fluviaal afzettingen doen zich voor aan de top van het maaiveld volgens de Quartairgeologische kaarten. Mogelijk heeft de Demer of één van zijn zijrivieren nabij het plangebied gestroomd. Doordat de bodemkaart de bodem in het plangebied karteert als een bebouwde zone (OB-bodem) is onbekend of in het plangebied een natte bodem aanwezig is. De bebouwde zone wordt echter omgeven door een EDx-, Eep- en een Zbf-bodemserie. Mogelijk zijn één of meerdere van deze bodemseries aanwezig in het plangebied. De EDx- en Eep-bodemseries zijn zwak tot sterk gleyige kleibodems zonder profiel. Deze bodemtypes geven een eerder natte bodem weer. De Zbf-bodemserie is een droge zandbodem met weinig duidelijke ijzer en/of humus B-horizont. Mogelijk is er een Edx- en/of Eep-bodem aanwezig in het plangebied. Op basis van een proefsleuvenonderzoek net naast het plangebied (ID 1203) is gebleken dat op het terrein er een 20 à 30 cm dikke Ap-horizont aanwezig is met hieronder een 10 tot 60 cm dikke B-horizont. Onder de B-horizont is op haar beurt de C-horizont aanwezig (Fig. 47). Het terrein is bedekt met leem. In de

⁶⁵ HASQUIN, H. 1980: 23-25.

⁶⁶ <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140036>.

uiterste zuidzijde van het onderzocht plangebied is een kleine ophoging aangetroffen als gevolg van het opstapelen van tuinafval. Echter moet er rekening gehouden worden met het feit dat dit niet geheel zeker is met betrekking tot het te onderzoeken plangebied. Verder onderzoek zal nog steeds moeten uitwijzen hoe de bodemopbouw van het te onderzoeken plangebied eruit ziet. Gelet op de landschappelijke ligging, in een omgeving van de Demervallei, is er een hoge verwachting voor steentijdartefactensites aanwezig. Echter is het goed mogelijk dat archeologische resten uit de steentijd niet meer intact aanwezig zullen zijn omwille van de eventuele aanwezigheid van de vroegere burcht met (dubbele) toren en de huidige bebouwing.

Het plangebied kent mogelijk een archeologisch gegeven volgens bepaalde kaarten, zoals reeds eerder is vermeld. Mogelijk zijn in het plangebied nog funderingen aanwezig van een mogelijke burcht met een (dubbele) stenen toren. Verder zijn in de ruime omgeving van het plangebied een heleboel CAI-meldingen aanwezig. De CAI-meldingen hebben voornamelijk betrekking op historische constructies (kerk met vlakgraf en grafkelders, kloosters, sites met walgrachten, molens, stadsomwalling, stadspoorten, torens, fort, een wal, bunkers, etc.) uit de volle middeleeuwen, late middeleeuwen, nieuwe tijd (16de, 17de en 19de eeuw) en nieuwste tijd. Dit is ook logisch, aangezien het plangebied en de ruime omgeving mee deel uitmaakt van de historische stadskern van Aarschot. Vervolgens zijn er ook nog verschillende kleine houtfragmenten, dierlijke bolfragmenten, drie bomfragmenten uit WO II, een waterput, en, enkele aardewerkscherven en metalen voorwerpen gevonden (15006, 151332 en 216804). Deze archeologische resten zijn te dateren uit de late middeleeuwen, nieuwe en nieuwste tijd. Ook zijn aardewerkvondsten uit de ijzertijd (datering hierbij is nog niet zeker, 3019) aangetroffen. Dit voornamelijk in een lager gelegen gebied. Steentijdvondsten zijn ook aangetroffen nabij de Orléanstoren (CAI-melding 199). Deze zijn wel aangetroffen op een gelijkaardige ligging als het te onderzoeken plangebied. De meldingen zijn gevonden via kaartstudies, historische onderzoeken, toevalsvondsten bij controle van de werken, mechanische prospecties en opgravingen. Archeologische resten uit de Romeinse periode en vroege middeleeuwen zijn tot op heden niet aangetroffen. Dit wilt echter niet zeggen dat deze niet aanwezig zijn. Mogelijk zijn deze nog niet op de juiste plaats aangetroffen. Op basis van de gekende archeologische waarden, is er een zeer hoge verwachting voor het aantreffen van funderingen van een burcht met een (dubbele) stenen toren uit de middeleeuwen. Ook de kans op het aantreffen van eventueel steentijdartefactensites wordt hoog geacht. De kans op het aantreffen van sporensites uit de metaaltijden en Romeinse periode wordt matig tot hoog geacht. Resten van recentere periodes, zoals nieuwe en nieuwste tijd wordt eerder laag geacht, met uitzondering van de burcht.

De opdrachtgever plant op het terrein een appartementsblok met aanhorigheden (Fig. 6). Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden onherroepelijk vernietigd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven. Het appartementsblok zal een grootte hebben van ca. 942,3 m². Dit blok zal bestaan uit verschillende verdiepingen, waaronder ook een ondergrondse parkeergarage voor fietsen en auto's wordt voorzien. Deze ondergrondse parkeergarage zal bestaan uit twee niveau's. De maximale diepte is ca. 930 cm. De toegang voor de fietsers en voetgangers situeert zich aan de noordkant. Hier zal de plaatselijke keermuur worden weggenomen. De ingang zal hierbij ca. 2 m breed zijn. De toegang voor de auto's situeert zich aan de oostkant. Deze inrit zal ca. 4 m breed zijn. Aan deze kant is geen keermuur meer aanwezig. Op deze plaats is er reeds een inrit aanwezig. Doordat het appartementsblok zich situeert op een steile helling zullen er ook nog ondergrondse appartementen en bergingen worden voorzien. (Fig. 7 l/m 14) De oppervlakte van de verhardingen van paden en inriten komt neer om ca. 233,5 m². De diepte van deze aanhorigheden is onbekend, maar er kan een minimale diepte van ca. 50 cm worden aangehouden. (Fig.6) Daarnaast zullen er ook ondergrondse nutsvoorzieningen worden aangelegd. Dit op een maximale diepte van 3 m -mv. De ondergrondse riolering zal zich onder en naast het gebouw situeren. Verschillende putten, zoals een voorfilter, regenwaterput (10.000 liter), een infiltratieput (50 m²), een septische put (10.000 liter) en toezichtspullen zullen hierbij worden voorzien.

Deze putten zullen worden aangesloten aan de bestaande openbare riolering. (Fig. 8) Op het terrein zal ook groenzone worden voorzien. De beplanting op de talud wordt maximaal behouden. Waar dit niet mogelijk is, zoals ter hoogte van de fiets- en voetgangersingang, worden deze heraangeplant. Ook enkele bomen zullen behouden blijven (grijze bomen op figuur 6). Tot slot zal de bestaande keermuur in beton en in kassei ook behouden blijven. In totaal zullen de bodemingrepen een oppervlakte aannemen van ca. 1.940 m². (Fig. 15)

Op basis van bovenstaande gegevens is er een hoge archeologische verwachting toe te schrijven voor sites uit de steentijd. De verwachting voor sites uit de metaaltijden en Romeinse periode wordt eerder matig tot hoog verwacht. Het aantreffen van sites uit de middeleeuwen (vroeg, volle en late middeleeuwen) is vrij hoog, met name zeer specifiek voor het aantreffen van een burcht met een (dubbele) stenen toren. Er is een lage verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden.

1.5.3 Potentieel op kennisvermeerdering

Op basis van bovenstaande archeologische verwachting kan een potentieel op kennisvermeerdering geformuleerd worden.

Gelet op het ontbreken van goed onderzochte, grootschalige archeologische onderzoeken in de omgeving van het plangebied, is er een hoog potentieel op kennisvermeerdering aanwezig.

1.5.4 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat tot op heden onvoldoende informatie gegenereerd is om de mogelijke impact van de geplande werken op een eventueel archeologisch vondsten- en sporenbestand aan te tonen.

Uit bovenstaande onderzoek kan niet met zekerheid gesteld worden dat er een goed bewaarde, archeologische site aanwezig is en dat deze archeologische site bedreigt wordt door de geplande werkzaamheden. Gelet op de gekende gegevens uit de omgeving van het plangebied is de kans aanwezig dat er een archeologische site uit de steentijd, metaaltijden, Romeinse periode en middeleeuwen aanwezig is, meer specifiek een burcht met donjon of (dubbele) toren. De kans op het aantreffen van archeologische resten uit de recentere perioden wordt eerder laag geacht. De aanwezigheid en bewaringstoestand van eventuele archeologische sites, alsook de potentiële bedreiging, kan enkel bevestigd worden door de uitvoering van een landschappelijk booronderzoek en eventuele vervolgonderzoeken. Hierbij moeten volgende vragen beantwoord worden:

Bodem

- Welke bodemhorizonten worden in de boringen of profielen aangetroffen en wat is de genese ervan? Welke zijn de bodemprocessen die hiermee geassocieerd worden?
- Wat is de relatie tussen deze bodemhorizonten en het omliggende landschap?
- Vertegenwoordigen deze horizonten relevante archeologische niveaus?

- Indien deze horizonten relevante archeologische niveaus omvatten:
 - o Wat is de aard van dit niveau?
 - o Heeft dit niveau een duidelijke begrenzing?
 - o Kan dit niveau gedateerd worden?
 - o Zijn er aanwijzingen dat dit niveau geassocieerd kan worden met een archeologische site?
 - o Wat is de bewaringstoestand van dit niveau?
 - o Wat is de impact van de geplande graafwerken op dit niveau?

Sites uit de steentijden en vuursteenconcentraties

- Zijn er steentijdartefacten aanwezig?
- Is er een clustering in de steentijdartefacten aan te wijzen?
- Wat zijn de grenzen van de ruimtelijke spreiding(en) van de steentijdartefacten?
- Wat is de datering van de artefacten?

Sporenbestand

- Zijn er sporen aanwezig? Wat is de aard en de datering van de sporen?
- Hoe is de bewaringstoestand van de sporen?
- Maken de sporen deel uit van één of meerdere structuren?
- Behoren de sporen tot één of meerdere periodes?
- Wat is de relatie tussen de bodem, de archeologische sporen en de landschappelijke context?
- Kunnen archeologische vindplaatsen in tijd, ruimte en functie afgebakend worden (incl. de argumentatie)? Is er een relatie met omliggende vindplaatsen?
- Wat is de vastgestelde en verwachte bewaringstoestand van elke archeologische vindplaats?
- Wat is de waarde van elke vastgestelde archeologische vindplaats?

Impact geplande bodemingrepen

- Wat is de potentiële impact van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op de waardevolle archeologische vindplaatsen?
- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling: hoe kan deze bedreiging weggenomen of verminderd worden (maatregelen behoud in situ)?

Motivatie en bepalingen mogelijk verder archeologisch onderzoek

- Voor waardevolle archeologische vindplaatsen die bedreigd worden door de geplande ruimtelijke ontwikkeling en die niet in situ bewaard kunnen blijven:
 - o Wat is de ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) van de zones voor vervolgonderzoek?
 - o Welke aspecten verdienen bijzondere aandacht, zowel vanuit methodologie als aanpak voor het vervolgonderzoek?
- Welke vraagstellingen zijn voor vervolgonderzoek relevant?
- Zijn er voor de beantwoording van deze vraagstellingen natuurwetenschappelijke onderzoeken nodig? Zo ja, welke type staalnames zijn hiervoor noodzakelijk en in welke hoeveelheid?
- Wat is de financiële impact van eventueel vervolgonderzoek?

Volgens bovenstaande kan gesteld worden dat er niet voldoende informatie aanwezig is over de eventuele aan- of afwezigheid van archeologische sites. Er is wel voldoende informatie aanwezig om te beoordelen dat eventuele archeologische sites voldoende kenniswinst opleveren.

Gelet op de toekomstige bouwwerkzaamheden, is verder archeologisch onderzoek noodzakelijk ter hoogte van de lichtgroene zone.

Figuur 49: Zone vervolgonderzoek op orthofoto uit 2017⁶⁷

⁶⁷ AGIV 2018e

1.5.5 Samenvatting

Naar aanleiding van de aanvraag voor een omgevingsvergunning in het kader van de geplande bouw van een appartementsblok met aanhorigheden ter hoogte van de Maalderstraat in Aarschot is een archeologienota opgesteld. Uit het bureauonderzoek is gebleken dat er nog onvoldoende informatie beschikbaar is voor het vaststellen van al dan niet de aan-/afwezigheid van een archeologische site. Op basis van bovenstaande gegevens is er een hoge archeologische verwachting toe te schrijven voor sites uit de steentijd. De verwachting voor sites uit de metaaltijden en Romeinse periode wordt eerder matig tot hoog verwacht. Het aantreffen van sites uit de middeleeuwen (vroeg, volle en late middeleeuwen) is vrij hoog, met name zeer specifiek voor het aantreffen van een burcht met een donjon of een (dubbele) stenen toren. Er is een lage verwachting voor eventuele archeologische sites uit de recentere perioden. De geplande werkzaamheden zullen eventuele archeologische resten aantasten. Daarom is verder archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek, eventueel gevolgd door andere archeologisch vervolgonderzoek, noodzakelijk.

2 Lijst met figuren

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	2
Figuur 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB).....	3
Figuur 3: Plangebied met weergave van huidige bodemverstoringen op orthofoto uit 2017	8
Figuur 4: Foto's buitenkant plangebied waarbij de rechterfoto de inrit representeert van het plangebied.....	9
Figuur 5: Inrit plangebied (© Google Maps).....	9
Figuur 6: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto uit 2017	11
Figuur 7: Doorsnede appartementsblok.....	12
Figuur 8: Ondergrondse parkeergarage: auto's (niveau -2).....	13
Figuur 9: Ondergrondse parkeergarage fietsen (niveau -3)	14
Figuur 10: Appartementen en bergingen (niveau -1)	15
Figuur 11: Noordgevel.....	16
Figuur 12: Oostgevel	16
Figuur 13: Zuidgevel.....	17
Figuur 14: Westgevel.....	17
Figuur 15: Toekomstige bodemingrepen op orthofoto uit 2017	18
Figuur 16: Plangebied en omgeving op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen II (DHM II).....	20
Figuur 17: Plangebied op het DHM II: ingezoomd detail	21
Figuur 18: Plangebied op het DHM II: ingezoomd detail 2	22
Figuur 19: Plangebied op de Tertiairgeologische kaart	25
Figuur 20: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1/200.000	26
Figuur 21: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1/200.000 betreffende het plangebied	27
Figuur 22: Plangebied op de Quartairgeologische kaart 1/50.000	28
Figuur 23: Kenmerken van de Quartairgeologische kaart 1/50.000 betreffende het plangebied	29
Figuur 24: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen	30
Figuur 25: Plangebied op de Deventerkaart	35
Figuur 26: Plangebied op de Deventerkaart: ingezoomd detail	36
Figuur 27: Aanduiding van plangebied op figuratieve voorstelling uit 1574	36
Figuur 28: Aanduiding van plangebied op een ets uit GRAMAYE (1606)	37
Figuur 29: Aanduiding van plangebied op de figuratieve voorstelling van Croy (einde 16 ^{de} eeuw)	38
Figuur 30: Aanduiding van plangebied op de figuratieve voorstelling van Croy (einde 16 ^{de} eeuw): ingezoomd detail	38
Figuur 31: Plangebied op de Villaretkaart	39
Figuur 32: Plangebied op de wandkaarten van de heren van Aarschot	40
Figuur 33: Plangebied op de wandkaarten van de heren van Aarschot	41
Figuur 34: Plangebied op de Ferrariskaart	42
Figuur 35: Plangebied op kaart van Arenberg 1151 (1786).....	43
Figuur 36: Plangebied op de kaart van H. van Bastendorff (Primitief kadaster, 1822)	44
Figuur 37: Plangebied op de Vandermaelenkaart.....	45
Figuur 38: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen	46
Figuur 39: Plangebied op de Poppkaart	47
Figuur 40: Plangebied op de historische topografische kaart uit 1873	48
Figuur 41: Plangebied op de historische topografische kaart uit 1939	49
Figuur 42: Plangebied op de historische topografische kaart uit 1969.....	50
Figuur 43: Plangebied op de orthofoto uit 1971	51
Figuur 44: Plangebied op de orthofoto uit 1979-1990.....	52
Figuur 45: Plangebied op de orthofoto uit 2005-2007.....	53
Figuur 46: Plangebied op de orthofoto uit 2015.....	54
Figuur 47: Plangebied en omgeving met weergave van de CAI op DHM II	63
Figuur 48: Profielen (© Haast bvba)	64
Figuur 49: Zone vervolgonderzoek op orthofoto uit 2017	73

3 Lijst met tabellen

Tabel 1: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied..... 55

4 Plannenlijst

Plannenlijst Aarschot, Maalderstraat	Projectcode bureauonderzoek 2019D101
Plannummer	Figuur 1
Type plan	Topografische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op topografische kaart.
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 2
Type plan	Kadasterkaart
Onderwerp plan	Plangebied op het GRB (kadasterkaart)
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuren 3 t/m 5
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied en gekende verstoringen op orthofoto uit 2017 en enkele detailfoto's
Aanmaakschaal	1:500 en niet gekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	10/05/2019 (raadpleging + plot door BAAC)
Plannummer	Figuren 6 t/m 15
Type plan	Orthofoto
Onderwerp plan	Plangebied en toekomstige inplanting op orthofoto uit 2017, technische plannen en toekomstige bodemingrepen op orthofoto uit 2017
Aanmaakschaal	1:500 en niet gekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	07/06/2019 en 12/06/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 16
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied en omgeving op DHM Vlaanderen II
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuren 17 en 18
Type plan	Digitaal Hoogtemodel
Onderwerp plan	Plangebied op DHM Vlaanderen: ingezoomd detail
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)

Plannummer	Figuur 19
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op Tertiairgeologische kaart
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 20 en 21
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op Quartairgeologische kaart 1/20.000 en kenmerken
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 22 en 23
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op Quartairgeologische kaart 1/50.000 en kenmerken
Aanmaakschaal	1:50.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 24
Type plan	Geologische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op bodemkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuren 25 t/m 30, 32 en 33
Type plan	Kaarten en figuratieve voorstellingen
Onderwerp plan	Deventerkaart (+ ingezoomd detail), figuratieve voorstelling van de stad Aarschot, ets van Jean-Baptise Gramaye, figuratieve kaart van Croy (+ ingezoomd detail), wandkaarten van het Hertogdom Aarschot
Aanmaakschaal	Onbekend, voor Deventerkaart 1:2.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakdatum	16 ^{de} en 18 ^{de} eeuw
Datum	10/05/2019 en 13/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 31
Type plan	Villaretkaart
Onderwerp plan	Plangebied op Villaretkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakdatum	1745-1748
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 34
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart van de Oostenrijkse Nederlanden, opgeteld door Joseph de Ferraris

Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1771-1778
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuren 35 en 36
Type plan	Arenberg 1151 en H. van Bastendorff (Primitief kadaster)
Onderwerp plan	Plangebied op Arenberg 1151 en H. Van Bastendorff (Primitief kadaster)
Aanmaakschaal	Onbekend, voor primitief kadaster 1:1.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakdatum	1786 en 1822
Datum	13/05/2019
Plannummer	Figuur 37
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Topografische kaart, opgesteld door Philippe Vandermaelen
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1846-1854
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 38
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Atlas der Buurtwegen
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1843-1845
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 39
Type plan	Historische kaart
Onderwerp plan	Plangebied op Poppkaart
Aanmaakschaal	1:2.500
Aanmaakwijze	Analoog
Aanmaakdatum	1842-1879
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuren 40 t/m 42
Type plan	Historische topografische kaarten
Onderwerp plan	Historische topografische kaarten uit 1873, 1939 en 1969
Aanmaakschaal	1:1.500
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakdatum	1873, 1939 en 1969
Datum	09/05/2019
Plannummer	Figuren 43 t/m 46
Onderwerp plan	Orthofoto's
Aanmaakschaal	Plangebied op orthofoto's uit 1971, 1979-1990, 2005-2007 en 2015
Aanmaakwijze	Digitaal

Aanmaakdatum	1971, 1979-1990, 2005-2007 en 2015
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 47
Type plan	Centraal Archeologische Inventaris
Onderwerp plan	Plangebied met weergave CAI op DHM II
Aanmaakschaal	1:10.000
Aanmaakwijze	Digitaal
Aanmaakperiode	2001-2016
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 48
Type plan	Profielfoto's
Onderwerp plan	Profielfoto's van sleuven 1 en 4
Aanmaakschaal	Onbekend
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	09/05/2019 (raadpleging)
Plannummer	Figuur 49
Type plan	Orthofoto uit 2017
Onderwerp plan	Zone vervolgonderzoek op orthofoto uit 2017
Aanmaakschaal	1:500
Aanmaakwijze	Digitaal
Datum	12/06/2019

5 Bibliografie

Literatuur

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2016. *Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 2.0)*, Brussel.

AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2017. Geoportaal. Available at: <https://geo.onroerenderfgoed.be>.

AGIV, 2018a. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Topografische Kaart NGI 1:10000 raster, klassieke reeks. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018b. AGENTSCHAP GEOGRAFIE INFORMATIE VLAANDEREN: Digitaal Hoogte Model.

AGIV, 2018c. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Bodemerosiekaart. Available at: <http://www.geopunt.be>.

AGIV, 2018d. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Grootschalig Referentiebestand (GRB).

AGIV, 2018e. AGENTSCHAP GEOGRAFISCHE INFORMATIE VLAANDEREN: Orthofotomozaïek, middenschalig, winteropnamen, kleur, meest recent, Vlaanderen. Available at: <http://www.geopunt.be>.

Anon, 2018. Tourisme Diest. Available at: <https://www.toerismediest.be/page-1/stad-diest/geschiedenis-van-diest/>.

BEYAERT, M. et al., 2006. *België in kaart. De evolutie van het landschap in drie eeuwen cartografie*, Brussel: Uitgeverij Lannoo.

BOGEMANS, F. 'Kaartblad 24: Aarschot.' *Toelichting bij de Quartairgeologische kaart*. Brussel, 2007.

CAI, 2018. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroerenderfgoed.be/>.

CARTESIUS, 2018. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.

CEULEMANS, J. e.a. *Geschiedenis van Aarschot in woord en beeld: 800 jaar (deel I)*. Aarschot, 2012.

DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. Geomorfologische kaart van België 1:50000. Kaartblad Oostende, Leuven.

DOV VLAANDEREN, 2018a. Databank Ondergrond Vlaanderen, Bodemkaart. Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

DOV VLAANDEREN, 2018b. Databank Ondergrond Vlaanderen, Neogeen/paleogeen (Tertiair). Available at: <https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public->

bodemverkenner#ModulePage.

DOV VLAANDEREN, 2018c. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/?module=public-bodemverkenner#ModulePage>.

GEOPUNT, 2018a. GEOPUNT VLAANDEREN.

GEOPUNT, 2018b. GEOPUNT VLAANDEREN: Atlas der Buurtwegen Vlaanderen (ca1840).
 Available at: <http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2018c. GEOPUNT VLAANDEREN: Ferrariskaart (1777). Available at:
<http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2018d. GEOPUNT VLAANDEREN: Kaart Vandermaelen (1846-1854). Available at:
<http://www.geopunt.be> [Accessed August 2, 2016].

GEOPUNT, 2018e. GEOPUNT VLAANDEREN: Popp-kaart Vlaanderen (1842-1879). Available at:
<http://www.geopunt.be>.

GEOPUNT, 2018f. Toelichting: Atlas Der Buurtwegen (1843-1845). Available at:
<http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/8264f16f-45d2-4eae-bc77-f003c7830b20>.

GEOPUNT, 2018g. Toelichting: Vandermaelen (1846-1854). Available at:
<http://www.geopunt.be/catalogus/datasetfolder/93795cd6-66d3-4310-83b2-5443adfee403>.

GRAMAYE, J-B. *Arscotum Ducatus cum suis baronatibus*. Bruxellas (Brussel), 1606.

HASQUIN, H. red. 'Aarschof'. *Gemeenten van België: geschiedkundig en administratief-geografisch woordenboek, vol. 1* (1980): 23-25.

HOLEMANS F. 1992: HET MIDDELEEUWS KASTEEL VAN DE HEREN VAN AARSCHOT, HET OUDE LAND VAN AARSCHOT, XXVII, 1, 32-36.

IOE, 2018. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at: <https://inventaris.onroerenderfgoed.be>.

KEMPENEERS, P. *Aarschof: plaatsnamen en hun geschiedenis*. Aarschof, 2009.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK VAN BELGIË, 2016. Toelichting: Ferraris (kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden). Available at: http://belgica.kbr.be/nl/coll/cp/cpFerraris_nl.html.

SCHILTZ, M., N. VAN DENBERGHE en F. GULLENTOPS. 'Kaartblad 24: Aarschof 1:50.000'. *Toelichtingen bij de geologische kaart van België – Vlaams Gewest*. S.l., 1993.

VAN DE KONIJNENBURG, R. Archeologienota: Aarschof, Verloren Kost/Molenberg: Verslag van de resultaten van het bureauonderzoek (2016K531 en ID 1203). Bree, 2016.

VAN ERMEN, E. *De wandkaarten van het hertogdom Aarschof 1759-1775*. S.l., 1759-1775.

Websites

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/140036>

<https://nl.wikipedia.org/>

<https://www.slideshare.net/Edelhart/aarschot>

<https://www.cartesius.be/CartesiusPortal/>

<https://www.google.com/maps/>

6 Bijlagen

Toekomstig inplantingsplan

Doorsnede

Verdiepingen

Ondergrondse parkeergarage voor fietsen en auto's

Binnengevels

Buitengevels